

**Lietuvos Respublikos valstybės kontrolieriaus
IŠVADA
dėl Lietuvos Respublikos 1998 metų valstybės biudžeto įvykdymo
apyskaitos**

1	BENDRASIS 1998 METŲ VALSTYBĖS BIUDŽETO VYKDYMO VERTINIMAS	2
1.1	Pajamos	2
1.2	Išlaidos	7
1.3	Biudžeto deficito finansavimas	9
1.4	LIETUVOS KONSTITUCINIO TEISMO sprendimai dėl 1998 metų valstybės biudžetą reglamentuojančių kai kurių vyriausybės nutarimų	12
1.5	Bendrosios išvados dėl 1998 metų valstybės biudžeto pajamų ir išlaidų	13
2	VALSTYBĖS BIUDŽETO VYKDYMO KONTROLĖS REZULTATAI	14
2.1	Pajamos	14
2.2	Išlaidos	15
2.3	Biudžetinių įstaigų įsiskolinimai	23
2.4	Valstybės biudžeto lėšų apskaitos būklės įvertinimas	23
2.5	Valstybės biudžeto įvykdymo apyskaitos sudarymo atitikimas įstatymus ir taisyklės	24
2.6	Vidaus kontrolės įvertinimas	24
2.7	Kiti svarbūs pastebėjimai	25
3	VALSTYBĖS KONTROLĖS STEBIMOS PROBLEMOS	26
4	BENDROSIOS IŠVADOS	26
5	PRIEDAI	27
5.1	PRIEDAS 4	27
5.2	PRIEDAS 5	28
5.3	PRIEDAS 7	29

PRATARMĖ

Lietuvos Respublikos valstybės kontrolė atliko Lietuvos Respublikos Vyriausybės parengtos Lietuvos Respublikos 1998 metų valstybės biudžeto įvykdymo apyskaitos (toliau – Apyskaita) įvertinimą, apibendrinio tikrinimų rezultatus ir parengė šią Išvadą Lietuvos Respublikos Seimui.

Lietuvos Respublikos 1998 metais valstybės biudžeto vykdymą reglamentavo 1997 m. gruodžio 2 d. Lietuvos Respublikos 1998 metų valstybės biudžeto ir savivaldybių biudžetų finansinių rodiklių patvirtinimo įstatymas Nr.VIII-547 (Žin., 1997, Nr.114-2869; 1998, Nr.53-1449; 1998, Nr.111-3059) (toliau – Valstybės biudžeto 1998 metų įstatymas), Lietuvos Respublikos biudžetinės sandaros įstatymas, kiti teisės aktai.

Apyskaitos duomenys Išvadoje įvertinti atsižvelgiant į Valstybės biudžeto 1998 metų įstatymo, jo pakeitimų, kitų valstybės biudžeto lėšų naudojimą reglamentuojančių teisės aktų reikalavimus.

Rengdami Išvadą tikrinome:

- bendruosius Apyskaitos sudarymo klausimus (Finansų ministerija),
- biudžetines įstaigas,
- įstaigas, kuriose, Apyskaitos duomenimis, buvo pažeisti Valstybės biudžeto 1998 metų įstatymu nustatyti valstybės biudžeto asignavimų limitai.
-

Tikrinimai buvo vykdomi pagal Valstybės kontrolės metinę darbo programą bei remiantis pagrindiniais Tarptautinės aukščiausiąjį kontrolės institucijų organizacijos audito standartais.

Biudžetinės sandaros įstatymas numato, kad Apyskaita turi būti sudaryta remiantis tokiais pat rodikliais ir apimtimi, kaip patvirtinta metiniame biudžeto įstatyme.

Tačiau išsami Apyskaitos sudarymo tvarka įstatymais ar Vyriausybės nutarimais nepatvirtinta, todėl Išvada parengta remiantis Seimui ir Valstybės kontrolei pateiktų dokumentų apimtimi ir struktūra.

Išvadoje teikiami tik tie duomenys ir išvados, kurie manome esant reikšmingais svarstant Apyskaitą.

Išvadą sudaro:

- bendrasis 1998 metų valstybės biudžeto vykdymo vertinimas,
- valstybės biudžeto vykdymo kontrolės rezultatai,
- Valstybės kontrolės stebimos problemos,
- priedai, tarp kurių:
 - Lietuvos Respublikos Seimo kanclerio pateikta Lietuvos Respublikos 1998 metų valstybės biudžeto įvykdymo apyskaita (1 priedas),
 - Konstitucinio Teismo sprendimai (2,3 priedai).

1 BENDRASIS 1998 METŲ VALSTYBĖS BIUDŽETO VYKDYMO VERTINIMAS

Valstybės biudžeto 1998 metų įstatymu (1998 m. gegužės 21 d. įstatymo Nr.VIII-752, 1998 m. gruodžio 1 d. įstatymo Nr.VIII-944 redakcija) patvirtinta 6711962 tūkst. Lt pajamų planinė užduotis, 7406962 tūkst. Lt - išlaidų (išlaidos viršija pajamas 695000 tūkst. Lt) ir 100000 tūkst. Lt - kasos apyvartos lėšų.

Vyriausybės parengtoje 1998 metų valstybės biudžeto įvykdymo apyskaitoje nurodyta 6711962 tūkst. Lt pajamų planinė užduotis, išlaidų - 7406962 tūkst. Lt, t.y. tiek, kiek patvirtinta Lietuvos Respublikos 1998 metų valstybės biudžeto įstatymu.

1.1 Pajamos

Lietuvos Respublikos Seimas 1998 metų valstybės biudžeto pajamų užduotis tikslino 1998 m. gegužės 21 d. Lietuvos Respublikos 1998 metų valstybės ir savivaldybių biudžetų finansinių rodiklių patvirtinimo įstatymo pakeitimo įstatymu Nr.VIII-752 (nustatė 7009790 tūkst. Lt 1998 metų valstybės biudžeto pajamų užduotį, t.y. ją padidino 123854 tūkst. Lt, įjungiant į valstybės biudžeto pajamas valstybės biudžeto lėšų likutį 1998 m. sausio 1 d.) ir 1998 m. gruodžio 1 d. įstatymu Nr.VIII-944 (sumažino pajamų užduotis 297828 tūkst. Lt, didinant atskirų valstybės biudžeto pajamų (mokesčių) planines užduotis 157889 tūkst. Lt ir mažinant 455717 tūkst. Lt).

Apyskaitos duomenimis, į valstybės biudžetą surinkta:

- 6439586 tūkst. Lt pajamų, arba 272376 tūkst. Lt mažiau, nei nustatyta Valstybės biudžeto 1998 metų įstatymu (užduotis įvykdyta 95,9 proc.);
- 309239 tūkst. Lt, arba 5 proc. daugiau nei 1997 metais.

Pajamų gavimo užduočių vykdymo analizė pagal atskirus mokesčius ir kitus mokėjimus pateikta 1 lentelėje ir [4 priede](#).

Iš pateiktų Apyskaitos duomenų matyti, kad neįvykdytos tokios atskirų pajamų rūšių užduotys:

- juridinių asmenų pelno mokesčio - 95 proc., arba negauta 30643 tūkst. Lt pajamų;
- pridėtinės vertės mokesčio - 94,3 proc., arba negauta 217040 tūkst. Lt pajamų;
- tarptautinės prekybos ir sandorių mokesčių - 91,8 proc., arba negauta 21867 tūkst. Lt pajamų;
- žyminio mokesčio - 96,1 proc., arba negauta 4658 tūkst. Lt pajamų;

1 lentelė

**Valstybės biudžeto 1998 metų pajamų užduočių įvykdymas
(pagal atskirus mokesčius ir mokėjimus)* tūkst. Lt**

Eil. Nr.	Pajamų pavadinimas	1998 metų valstybės biudžetas				Faktiškai gauta pajamų 1997 metais
		užduotis, nustatyta įstatymu	patikslinta užduotis	faktiškai gauta	patikslintos užduoties įvykdymas (proc.)	
1.	Fizinių asmenų pajamų mokestis	-	-	-	-	426461,0
2.	Juridinių asmenų pelno mokestis	621800,0	610592,0	579949,0	95,0	479375,0
3.	Pridėtinės vertės mokestis	3884203,0	3829172,0	3612132,0	94,3	3347782,0
4.	Akcizai	1681560,0	1334000,0	1340183,0	100,5	1165048,0
5.	Tarptautinės prekybos ir sandorių mokesčiai	170000,0	267290,0	245423,0	91,8	270796,0
6.	Žyminis mokestis	115600,0	118157,0	113499,0	96,1	121902,0
7.	Konsulinis mokestis	35000,0	35000,0	35554,0	101,6	34260,0
8.	Mokestis už valstybinius gamtos išteklius	46522,0	30472,0	39482,0	129,6	44518,0
9.	Lietuvos banko likutinis pelnas	23000,0	9065,0	9065,0	100,0	21749,0
10.	Palūkanos už valstybinį kapitalą	12428,0	12364,0	10302,0	83,3	11607,0
11.	Dividendai už akcijas	45000,0	77197,0	81451,0	105,5	69148,0
12.	Pajamos iš baudų ir konfiskacijų	19200,0	13448,0	22315,0	165,9	16681,0
13.	Mokestis už aplinkos teršimą	26264,0	20147,0	20198,0	100,2	21412,0
14.	Gautos palūkanos už paskolas ūkio subjektams	154359,0	170856,0	150283,0	88,0	-
15.	Ilgalaikio turto realizavimo pajamos			6197,0	-	1912,0
16.	Kitos pajamos	51000,0	60348,0	49699,0	82,3	97696,0
17.	Biudžeto lėšų	-	123854,0	123854,0	100,0	-
	1998 01 01 likutis					
	Iš viso pajamų	6885936,0	6711962,0	6439586,0	95,9	6130347,0

* Vyriausybės parengtos Apyskaitos duomenys.

- palūkanų už valstybinį kapitalą - 83,3 proc., arba negauta 2062 tūkst. Lt pajamų;

- palūkanų už paskolas ūkio subjektams - 88 proc., arba negauta 20573 tūkst. Lt pajamų;
- kitų pajamų - 82,3 proc., arba negauta 10649 tūkst. Lt pajamų.

Valstybės biudžeto mokestinių pajamų (akcizų ir konsulinio mokesčio) ir nemokestinių pajamų (mokesčio už valstybinius gamtos išteklius, dividendų už akcijas, pajamų iš baudų ir konfiskacijų, mokesčio už aplinkos teršimą, Lietuvos banko pelno likučio) planinės užduotys įvykdytos, papildomai gauta iš viso 28919 tūkst. Lt, be to, surinkta 6197 tūkst. Lt neplanuotų ilgalaikio turto realizavimo pajamų. Tačiau minėtų pajamų užduotys įvykdytos tik dėl to, kad laikotarpio pabaigoje 1998 m. valstybės biudžeto pataisų įstatymu (Žin., 1998, Nr.111-3059) buvo labai sumažintos akcizų, mokesčių už valstybinius gamtos išteklius, Lietuvos banko likutinio pelno, pajamų iš baudų ir konfiskacijų užduotys. Dividendų už akcijas pajamų užduotis minėtu įstatymu padidinta 32197 tūkst. Lt, gauta 4254 tūkst. Lt pajamų daugiau.

Atskirų mokesčių nesurinkimo veiksniai buvo tokie:

- Juridinių asmenų pelno mokesčio užduoties neįvykdymui turėjo įtakos Juridinių asmenų pelno mokesčio įstatymo pakeitimai ir papildymai. Lietuvos Respublikos juridinių asmenų pelno mokesčio įstatymo 1, 2, 3, 4, 4¹, 5, 6, 7, 8, 11, 12, 13, 14, 15 straipsnių pakeitimo ir papildymo 21, 22 straipsniais įstatymu (Žin., 1998, Nr.68-1977) pakeitus juridinių asmenų pelno mokesčio mokėjimo tvarką, buvo leista mokesčių mokėtojams pasirinkti mokėjimo bazę (1997 metai arba 1998 metai) ir mokėti mažesnę pelno mokesčio sumą, skirtumą sumokant iki 1999 m. gegužės 2 d. Be to, nerealizacinėms pajamoms, kurios neįskaitomos apskaičiuojant apmokestinamąjį pelną, priskirta stojamieji narių įnašai ir mokesčiai, jūrų uostų, skrydžių valdymo ir oro navigacinio aptarnavimo paslaugų rinkliavos ir už jūrų uosto žemės nuomą surinktos lėšos.
- Pridėtinės vertės mokestis sudarė didžiausią 1998 metų valstybės biudžeto pajamų užduoties dalį (57,1 proc.). Palyginti su 1997 metais, pridėtinės vertės mokesčio 1998 metais surinkta 264350 tūkst. Lt, arba 7,3 proc. daugiau. Pridėtinės vertės mokesčio pajamų plano užduoties neįvykdymui (217 mln. Lt) įtakos turėjo tai, kad 1998 metais mokesčių mokėtojams gražinta 705,9 mln. Lt, t.y. 168,8 mln. Lt, arba 31 proc. daugiau nei 1997 metais. Išanalizavus kelių metų dinamiką matyti ir tai, jog pridėtinės vertės mokesčio pajamos paprastai būdavo didesnės antrajame pusmetyje. Taigi 1997 m. II pusmečio įplaukos buvo didesnės už I pusmečio 27 proc., o 1998 m. II pusmetį atitinkamai - 7,5 proc. Mokesčio įplaukų mažesnę augimą apsprendė 1998 m. IV ketvirtį prasidėjusi Rusijos finansų krizė, kai įplaukos 1998 m. spalio mėn., palyginti su 1997 m. spalio mėn., sumažėjo 15,6 proc., gruodžio mėn. - 13,7 proc., iš viso IV ketvirtį pridėtinės vertės mokesčio įplaukos sumažėjo 7,5 proc. (palyginus su 1997 m. IV ketvirčiu).
- Tarptautinės prekybos ir sandorių mokesčio nesurinkimui įtakos turėjo tai, kad 1998 m. lapkričio-gruodžio mėnesiais, palyginti su praėjusių metų tuo pačiu laikotarpiu, dėl Rusijos finansų krizės sumažėjo apmokestinama prekių vertė. Be to, mokesčio planinė užduotis, likus mėnesiui iki biudžetinių metų pabaigos, padidinta 97290 tūkst. Lt (neįvykdymas - 21867 tūkst. Lt).
- Žyminio mokesčio surinkta 4658 tūkst. Lt mažiau, nes 1998 metų pradžioje buvo numatyta nutraukti prekybos naftos produktais licencijavimą ir licencijos buvo išduodamos tik pusei metų. Be to, šio mokesčio planinė užduotis 1998 m. gruodžio mėnesį padidinta 2557 tūkst. Lt.
- Palūkanų už valstybės kapitalo naudojimą surinkta mažiau, nes įmonės turėjo finansinių sunkumų, kuriuos dažnai lėmė Rusijos finansų krizė.
- Palūkanų už paskolas ūkiniams subjektams surinkta 20573 tūkst. Lt mažiau, nes šių įplaukų planinė užduotis, likus mėnesiui iki biudžetinių metų pabaigos, nerealiai padidinta 16497 tūkst. Lt.
- Kitų pajamų surinkta 10649 tūkst. Lt mažiau, nei buvo numatyta, nes likus mėnesiui iki biudžetinių metų pabaigos užduotis nerealiai padidinta 9348 tūkst. Lt.
- Neigiamą įtaką valstybės biudžeto pajamų užduočių vykdymui turėjo didėjančios įmonių mokesčių ir delspinigių nepriemokos bei atidėti mokesčiai. Mokesčių nepriemokos į valstybės ir savivaldybių biudžetus 1998 m. sausio 1 d. sudarė 1344595 tūkst. Lt, 1999 m. sausio 1 d. - 1661289 tūkst. Lt, padidėjo 316694 tūkst. Lt, arba 23,6 proc. Pažymėtina, kad mokesčių nepriemokos, palyginti su 1997 m. sausio 1 d., padidėjo net 498880 tūkst. Lt, arba 42,9 proc.

Nepriemokos (kartu su delspinigiais) valstybės biudžetui 1998 m. sausio 1 d. sudarė 948197 tūkst. Lt, 1999 m. sausio 1 d. - 1140786 tūkst. Lt, t.y. padidėjo 192589 tūkst. Lt, arba 20,3 proc. Juridinių asmenų pelno mokesčio nepriemoka padidėjo 130494 tūkst. Lt (292862 - 162368), pridėtinės vertės mokesčio - 146497 tūkst. Lt (670888 - 524391), palūkanų už valstybinį kapitalą - 526 tūkst. Lt (23247 - 22721) (išsami analizė [5 priede](#)).

Pagal mokesčių ir kitų įmokų į biudžetus suvestinės apyskaitos (forma 1-VP) duomenis, fizinių asmenų pajamų mokesčio nepriemoka 1999 m. sausio 1 d. valstybės biudžetui sudarė 123226 tūkst. Lt. Šis mokestis 1998 metais jau buvo įskaitomas į savivaldybių biudžetus.

Pagrindiniai veiksniai, dėl kurių augo nepriemokos, buvo tokie:

- Mokesčių administravimo įstatymo pakeitimo ir papildymo 1998 m. liepos 2 d. įstatymu Nr.VIII-838 (Žin., 1998, Nr.68-1978) numatyta galimybė atidėti deklaruojamų mokesčių mokėjimo terminus, tačiau laiku nenustačius atidėjimo tvarkos, mokesčių mokėtojai, kurie prašė atidėti mokėjimo terminus, mokesčių nemokėjo, o mokesčių išieškojimas jų atžvilgiu buvo sustabdytas;
- Mokesčių administravimo 1995 06 28 įstatymo Nr.I-974 29 straipsnis (1998 07 02 įstatymo Nr.VIII-838 redakcija) įteisino galimybę mokesčius sumokėti akcijomis ir turtu, gi mokesčių mokėtojai nemokėjo mokesčių, laukdami atsiskaitymo tvarkos nustatymo;
- nepriemokos ypač didėjo dėl įsisenėjusių skolų delspinigių augimo, be to, nepriemokos auga dėl vykstančių ginčų nagrinėjimo įvairiose institucijose (delspinigių skaičiavimas tuo metu nesustabdomas).

Atidėtų mokesčių 1998 m. sausio 1 d. buvo 66724 tūkst. Lt, 1999 m. sausio 1 d. - 34123 tūkst. Lt, t.y. sumažėjo 32601 tūkst. Lt, arba 48,9 proc. Pagal mokesčių rūšis mokėjimo terminų atidėjimai 1999 m. sausio 1 d. atrodė taip:

- fizinių asmenų pajamų mokestis - 4575 tūkst. Lt;
- juridinių asmenų pelno mokestis - 20441 tūkst. Lt;
- pridėtinės vertės mokestis - 4281 tūkst. Lt;
- akcizai - 2363 tūkst. Lt;
- žemės nuomos mokestis - 34 tūkst. Lt;
- nekilnojamojo turto mokestis - 296 tūkst. Lt;
- palūkanos už valstybinį kapitalą - 342 tūkst. Lt;
- kiti mokesčiai - 1791 tūkst. Lt.

Atidėtų mokesčių delspinigiai 1998 m. sausio 1 d. sudarė 15983 tūkst. Lt, arba 24 proc. nuo atidėtų mokesčių sumos, per metus sumažėjo 11274 tūkst. Lt, arba 70,5 proc., ir 1999 m. sausio 1 d. sudarė 4709 tūkst. Lt, arba 13,8 proc.

Išsamesni duomenys apie atidėtus mokesčius 6 priede.

Valstybės biudžeto 1998 metų pajamų struktūra, jos pasikeitimas ir palyginimas su 1997 metais pateiktas 2 lentelėje ir [7 priede](#).

Valstybės biudžeto 1998 metų struktūroje, palyginus ją su 1997 metais, įvyko tokie pokyčiai (2 lentelė):

- fizinių asmenų pajamų mokestis (perduotas savivaldybių biudžetams, o 1997 metais valstybės biudžete jis sudarė 7,0 proc.);
- juridinių asmenų pelno mokestis (9,0 proc. - 7,8 proc.);
- pridėtinės vertės mokestis (56,1 proc. - 54,6 proc.);
- akcizai (20,8 proc. - 19,0 proc.).

Iš valstybės biudžeto 1998 metų pajamų struktūros, pateiktos [4 priede](#), matyti, kad faktiškai surinktų pajamų struktūra skiriasi nuo patikslinto plano pajamų struktūros.

Valstybės biudžeto 1998 metų pajamų struktūra procentais

Eil.	Pajamų pavadinimas	1998 metų valstybės biudžeto pajamų struktūra		1997 m. valstybės biudžeto pajamų struktūra
		patikslinta užduotis	faktinis įvykdymas	
1.	Fizinių asmenų pajamų mokestis			7,0
2.	Juridinių asmenų pelno mokestis	9,1	9,0	7,8
3.	Pridėtinės vertės mokestis	57,0	56,1	54,6
4.	Akcizai	19,9	20,8	19,0
5.	Tarptautinės prekybos ir sandorių mokesčiai	4,0	3,8	4,4
6.	Žyminis mokestis	1,8	1,8	2,0
7.	Konsulinis mokestis	0,5	0,6	0,6
8.	Mokestis už valstybinius gamtos išteklius	0,5	0,6	0,7
9.	Lietuvos banko likutinis pelnas	0,1	0,1	0,4
10.	Palūkanos už valstybinį kapitalą	0,2	0,2	0,2
11.	Dividendai už akcijas	1,2	1,3	1,1
12.	Pajamos iš baudų ir konfiskacijų	0,2	0,3	0,3
13.	Mokestis už aplinkos teršimą	0,3	0,3	0,3
14.	Gautos palūkanos už paskolas ūkio subjektams	2,5	2,3	-
15.	Ilgalaikio turto realizavimo pajamos	-	0,1	-
16.	Kitos pajamos	0,9	0,8	1,6
17.	Biudžeto lėšų 1998 01 01 likutis	1,8	1,9	-
	Iš viso pajamų:	100,0	100,0	100,0

1.2 Išlaidos

Valstybės biudžeto 1998 metų įstatymu (1997 m. gruodžio 2 d. Nr.VIII-547) patvirtinta 7580936 tūkst. Lt išlaidų. Valstybės biudžeto išlaidos 1998 metais tikslintos dviem įstatymais (1998 05 21 Nr.VIII-752, 1998 12 01 Nr.VIII-944). Šiais įstatymais peržiūrėtos ir sumažintos asignavimų valdytojams bendrosios išlaidų apimtys. Bendroji išlaidų apimtis 1998 m. gegužės 21 d. įstatymu Nr.VIII-752 padidinta 123854 tūkst. Lt (patvirtinta 7704790 tūkst. Lt išlaidų) ir 1998 m. gruodžio 1 d. įstatymu Nr.VIII-944 sumažinta 297828 tūkst. Lt (patvirtinta 7406962 tūkst. Lt išlaidų) (analizė - 8 priede).

Apyskaitos duomenimis, patikslinta išlaidų užduotis - 7406962 tūkst. Lt, kasinės išlaidos - 7123186,5 tūkst. Lt, t.y. 283775,5 tūkst. Lt mažiau, arba užduotis įvykdyta 96,2 proc.

Didžiausios Valstybės biudžeto 1998 metų įstatymu skirtos, tačiau, neatidavus visų asignavimų, nepanaudotos sumos buvo tokios: 1) iš viso indėlių draudimo fondui skirta 20000 tūkst. Lt suma nepanaudota, nes nebuvo atiduoti asignavimai. Remiantis Gyventojų indėlių draudimo įstatymu (1995 m. gruodžio 21 d. Nr.I-1152) buvo nustatyta, kad Fondo įstatinis kapitalas, kuris formuojamas iš valstybės biudžeto lėšų ir 1998 m. sausio 1 d. sudarė 30 mln. Lt, per 1997 - 1998 metus turi būti padidintas iki 50 mln. Lt. Tačiau Gyventojų indėlių draudimo įstatymo 17 straipsnio pakeitimo įstatymu (1998 m. gruodžio 22 d. Nr.VIII-1004) nustatyta, kad Fondo įstatinis kapitalas iki 2002 metų turi būti padidintas iki 60 mln. Lt, todėl, nevykdant valstybės biudžeto pajamų planinės užduoties, 1998 metais skirti valstybės biudžeto asignavimai Fondui perduoti nebuvo; 2) 17456 tūkst. Lt nepanaudota išlaidoms, susijusioms su vidaus ir užsienio skola (patikslinta užduotis - 106790 tūkst. Lt, kasinės išlaidos - 89334 tūkst. Lt, arba 83,6 proc.), nes nerealiai apskaičiuota jų planinė suma; 3) 20514,3 tūkst. Lt - palūkanų už Vyriausybės išleistus vertybinius popierius ir užsienio paskolas (patikslinta užduotis - 417400 tūkst. Lt, kasinės išlaidos - 396885,7 tūkst. Lt, arba 95,1 proc.), nes nebuvo apskaičiuota palūkanų; 4) 3000 tūkst. Lt - Bendrajam paramos gyvenamiesiems namams, butams statyti arba pirkti fondui asignavimai atiduoti nebuvo, nes Fondo sąskaitoje 1998 01 01 buvo 51 mln. Lt, o 1999 01 01 - 79,5 mln. Lt, taigi nebuvo lėšų poreikio; 5) 1072,0 tūkst. Lt - studijų kreditams (patikslinta išlaidų užduotis - 5957 tūkst. Lt, atiduota 4960 tūkst. Lt asignavimų, kasinės išlaidos - 4885 tūkst. Lt, arba 82 proc.). Apyskaitoje neįvykdymo priežastys nepaaiškintos.

Darbo užmokesčiui Valstybės biudžeto 1998 metų įstatymu patvirtinta 1848884 tūkst. Lt. Apyskaitoje nurodyta, kad šiam tikslui skirta 1911658,3 tūkst. Lt patikslintų asignavimų, t.y. 62774,3 tūkst. Lt daugiau (Apyskaitoje kasinės išlaidos darbo užmokesčiui - 1906970,8 tūkst. Lt). Skirtumas paaiškinamas tuo, kad Valstybės biudžeto 1998 metų įstatymu (10 straipsnis 2 p.) Vyriausybei buvo suteikta teisė indeksuoti darbo užmokestį ir su juo susijusias išmokas biudžetinių įstaigų darbuotojams neviršijant valstybės biudžete tam numatytų asignavimų. Valstybės biudžeto 1998 metų įstatymu paprastosiose išlaidose numatyta 96137 tūkst. Lt lėšų darbo užmokesčiui, pensijoms, stipendijoms ir pašalpoms indeksuoti. Darbo užmokesčiui indeksuoti iš valstybės biudžeto išlaikomų įstaigų darbuotojams 1998 metais buvo skirta 60934,2 tūkst. Lt, iš Vyriausybės rezervo fondo - 2895,2 tūkst. Lt. Be to, asignavimų valdytojai, remdamiesi Valstybės biudžeto 1998 metų įstatymo 1 str. 2 d. suteikta teise, 1055,1 tūkst. Lt darbo užmokesčio ekonomijos panaudojo kitoms paprastosioms išlaidoms.

Valstybės biudžeto išlaidų faktinė struktūra pagal svarbiausias valstybės funkcijas, taip pat jos pokyčiai, lyginant su išlaidų struktūra, patvirtinta įstatymu, patikslintu išlaidų planu bei su faktine 1997 m. išlaidų struktūra pateikti 3 lentelėje ir 9,10 prieduose.

Valstybės biudžeto 1997 m. ir 1998 m. išlaidų struktūra procentais

Eil.		Kodas	Valstybės biudžeto 1998 m. struktūra			1997 m. valstybės
Nr.	Išlaidų kryptys		Patvirtinta įstatymu	Patikslinta įstatymais	Faktiškai įvykdyta	biudžeto faktinis įvykdymas
1.	Bendras valstybės valdymas	1	9,2	9,7	9,8	9,1
2.	Krašto apsauga	2	6,3	6,4	6,3	5,0
3.	Viešoji tvarka ir visuomenės apsauga	3	15,7	16,4	16,8	15,8
4.	Švietimas	4	12,0	12,7	12,9	12,2
5.	Sveikatos apsauga	5	8,9	9,0	8,6	7,6
6.	Socialinė apsauga, globa ir rūpyba	6	8,2	8,2	7,9	7,2
7.	Butų ir komunalinis ūkis	7	-	-	-	-
8.	Sveikatingumas (sportas), rekreacija, kultūra	8	4,0	4,2	4,3	3,9
9.	Kuro ir energijos tiekimo paslaugos	9	0,4	0,5	0,5	2,6
10.	Žemės ūkis, miškininkystė, žuvininkystė ir veterinarija	10	8,8	9,0	9,2	10,6
11.	Mineralinių išteklių gavyba (išskyrus kūrą), pramonė ir statyba	11	1,3	1,3	1,2	1,4
12.	Transportas ir ryšiai	12	1,2	1,2	1,2	2,1
13.	Kita ekonominė veikla	13	1,0	1,1	1,1	0,9
14.	Išlaidos, nepriskirtos pagrindinių funkcijų grupėms	14	13,3	9,5	9,2	14,3
15.	Dotacijos savivaldybių biudžetams		9,7	10,8	11	7,3
	Iš viso:		100,0	100,0	100,0	100,

Išlaidų struktūra:

- palyginus faktinę 1998 metų valstybės biudžeto įvykdymo išlaidų struktūrą su Valstybės biudžeto 1998 metų įstatymu (patikslintu) patvirtinta išlaidų struktūra, santykinai daugiau lėšų nei patvirtinta buvo atiduota bendrajam valstybės valdymui (patvirtinta - 9,7 proc., faktiškai - 9,8 proc.), viešajai tvarkai ir visuomenės apsaugai (patvirtinta - 16,4 proc., faktiškai - 16,8 proc.), švietimui (patvirtinta - 12,7 proc., faktiškai - 12,9 proc.), žemės ūkiui, miškininkystei, žuvininkystei ir veterinarijai (patvirtinta - 9 proc., faktiškai - 9,2 proc.), bendrosios ir specialiosios tikslinės dotacijos (patvirtinta - 10,8 proc., faktiškai - 11 proc.), sveikatingumui (sportui), rekreacijai, kultūrai (patvirtinta - 4,2 proc., faktiškai - 4,3 proc.).
- socialinei apsaugai, globai ir rūpybai (patvirtinta - 8,2 proc., faktiškai - 7,9 proc.), krašto apsaugai (patvirtinta - 6,4 proc., faktiškai - 6,3 proc.), sveikatos apsaugai (patvirtinta - 9,0 proc., faktiškai - 8,6 proc.), mineralinių išteklių gavybai (išskyrus kūrą), pramonei ir statybai (patvirtinta - 1,3 proc., faktiškai - 1,2 proc.), išlaidoms, nepriskirtoms pagrindinių funkcijų grupėms (patvirtinta - 9,5 proc., faktiškai - 9,2 proc.), taigi faktiškai skirta ir panaudota santykinai mažiau lėšų nei patvirtinta įstatymu.

Finansų ministerija 1998 metais asignavimų valdytojams perdavė 7135856,3 tūkst. Lt, arba 271105 tūkst. Lt mažiau, nei skirta 1998 metų valstybės biudžeto įstatymu. Finansavimo lygis pagal valstybės funkcijas buvo nevienodas. Sveikatos apsaugai neatiduota 53135,3 tūkst. Lt (patikslintas planas - 667662,6 tūkst. Lt, atiduota - 614527,3 tūkst. Lt), 26098,3 tūkst. Lt - krašto apsaugai (patikslintas planas - 472666,7 tūkst. Lt, atiduota - 446568,4 tūkst. Lt), 44320,5 tūkst. Lt - išlaidoms, nepriskirtoms pagrindinių funkcijų grupėms (patikslintas planas - 702723,4 tūkst. Lt, atiduota - 658402,9 tūkst. Lt), 31941,5 tūkst. Lt - socialinei apsaugai, globai ir rūpybai (patikslintas planas - 610943 tūkst. Lt, atiduota - 579001,5 tūkst. Lt) (išsamiai analizė 11 priede). Finansavimo lygis pagal asignavimų valdytojus taip pat skirtingas - Apyskaitoje nepaaiškintas (12 priedas).

1.3 Biudžeto deficito finansavimas

1998 metų valstybės biudžetas gavo 6439586 tūkst. Lt pajamų, faktiškai padaryta 7123186,5 tūkst. Lt išlaidų. Apyskaitos duomenimis, faktinis valstybės biudžeto deficitas sudarė 683600,5 tūkst. Lt (7123186,5-6439586). Planinis deficitas didesnis už faktinį 11399,5 tūkst. Lt (695000-683600,5) (duomenys - 4 lentelėje).

Valstybės biudžeto 1998 metų įstatymo (Žin., 1997, Nr.114-2869) 10 straipsnio 1 punktu Vyriausybei suteikta teisė leisti vertybinius popierius ir imti paskolas kapitalo investicijoms finansuoti, valstybės skolai, susidariusiai iki 1998 m. sausio 1 d., dengti, 1998 metų valstybės biudžeto deficitui ir nustatytai valstybės skolai už energetinius išteklius dengti, likviduojamų bankų kreditoriams suteiktoms valstybės garantijoms įvykdyti, bankų akciniam kapitalams didinti bei kompensacijų įsiskolinimui už valstybės išperkamą žemę iš dalies dengti. Vyriausybė valstybės biudžeto deficitui dengti, valstybės vidaus skolai, susidariusiai valstybės ir savivaldybių biudžetų išlaikomose įstaigose, dengti 1998 metais platino vertybinius popierius šalyje ir užsienyje.

4 lentelė

Valstybės biudžeto 1998 metų deficito analizė tūkst. Lt

Eil.Nr.	Turinys	Pajamos	Išlaidos	Deficitas (išlaidos viršija pajamas)
1.	Lietuvos Respublikos 1998 m. valstybės biudžeto įstatymu patvirtintas deficitas	6885936	7580936	695000
2.	Planinis deficitas, įstatymais pakeitus 1998 m. valstybės biudžeto pajamas ir išlaidas	6711962	7406962	695000
3.	Faktinis 1998 m. valstybės biudžeto deficitas (Apyskaitos duomenimis)	6439586	7123186,5	683600

Lietuvos Respublikos vidaus rinkoje 1998 metais išplatintos 93 Vyriausybės vertybinių popierių (toliau - VVP) emisijos, kurių nominali vertė 3656348 tūkst. Lt. Išplatinus šias VVP emisijas, gauta 3485983,1 tūkst. Lt ir sumokėta 522,9 tūkst. Lt komisinio mokesčio. Vidutinė 1998 metų VVP emisijų palūkanų norma svyravo nuo 9,60 proc. iki 14,04 proc. Visų VVP emisijų, įvykusių 1998 metais, metinės palūkanų normos svertinis vidurkis buvo 11,0 proc. (1996 metais - 19,82 proc., 1997 metais - 8,90 proc.).

Lietuvos Respublikos Vyriausybė 1998 m. sausio 21 d. nutarimu Nr.75 "Dėl Lietuvos Respublikos Vyriausybės skolinimosi užsienio ir vidaus rinkose" pavedė Finansų ministerijai 1998 metais, laikantis nustatytų limitų, leisti VVP ir, neviršijant valstybės skolinimosi bei paskolų gražinimo mastų, imti paskolas 1998 metų valstybės biudžeto deficitui finansuoti, valstybės vidaus skolai dengti. Remdamasis šiuo nutarimu, 1998 m. lapkričio 19 d. finansų ministras A.Šemeta pasirašė sutartį su "J.P.Morgan Securities" banku dėl 30 mln. Vokietijos markių nominalios vertės vienerių metų trukmės 6,885 proc. metinių palūkanų vertybinių popierių emisijos platinimo. Finansų ministerijos valiutinėje sąskaitoje Lietuvos banke 1998 m. lapkričio 23 d. gauta 29463 tūkst. Vokietijos markių (69877,4 tūkst. Lt). "J.P.Morgan Securities" bankas gavo 537 tūkst. Vokietijos markių skirtumą tarp vertybinių popierių nominalios vertės ir pardavimo kainos. Remdamasis minėtu Vyriausybės nutarimu, 1998 m. gruodžio 18 d. finansų ministras A.Šemeta taip pat pasirašė sutartį su "Credit Suisse First Boston" ir "Dresdner Bank" bankais dėl 40 mln. Vokietijos markių nominalios vertės 2 metų trukmės kintamų palūkanų vertybinių popierių emisijos išleidimo. Finansų ministerijos valiutinėje sąskaitoje Lietuvos banke 1998 m. gruodžio 21 d. gauta 39840 tūkst. Vokietijos markių (96153,8 tūkst. Lt). "Credit Suisse First Boston" ir "Dresdner Bank" bankams sumokėta 160 tūkst. Vokietijos markių komisinio mokesčio bei apmokėtos kitos su sutarties sudarymu susijusios išlaidos.

1998 metais išpirktos 85 Vyriausybės vertybinių popierių emisijos, kurių nominali vertė 3613388 tūkst. Lt, iš jų 3478716,1 tūkst. Lt gražinta investuotojams ir sumokėta 134671,9 tūkst. Lt palūkanų.

Per 1998 metus valstybės skola Vyriausybės vertybinių popierių turėtojams padidėjo 515021,1 tūkst. Lt, iš jų:

- 7267 tūkst. Lt - Vyriausybės vertybiniai popieriai, išleisti vidaus rinkoje;
- 71151 tūkst. Lt - banko "J.P.Morgan Securities" užsienio rinkoje išplatintos 30 mln. Vokietijos markių vertės obligacijos;
- 96540 tūkst. Lt - bankų "Credit Suisse First Boston" ir "Dresdner Bank" užsienio rinkoje išplatintos 40 mln. Vokietijos markių vertės obligacijos;
- 340023 tūkst. Lt - specialioji Vyriausybės vertybinių popierių emisija Nr.61001, išleista bankams restruktūrizuoti;
- 40,1 tūkst. Lt - specialioji Vyriausybės vertybinių popierių emisija Nr.60501, išleista atsiskaityti su akcinės bendrovės Lietuvos akcinio inovacinio banko kreditoriais - fiziniais asmenimis.

Valstybės įsiskolinimas Vyriausybės vertybinių popierių turėtojams 1998 m. sausio 1 d. buvo 2926349,5 tūkst. Lt, o 1999 m. sausio 1 d. - 3441370,6 tūkst. Lt. Šios skolos aptarnavimo išlaidos 1998 metais sudarė 224600,7 tūkst. Lt, iš jų:

- 522,9 tūkst. Lt - komisinis mokestis už VVP, išleistus vidaus rinkoje;
- 134671,9 tūkst. Lt - sumokėtos palūkanos už VVP, išleistus vidaus rinkoje;
- 1273,6 tūkst. Lt - komisinis mokestis bankui "J.P.Morgan Securities" ir kitos su sutartimi dėl 30 mln. Vokietijos markių nominalios vertės obligacijų pardavimo susijusios išlaidos;
- 386,2 tūkst. Lt - komisinis mokestis bankui "Credit Suisse First Boston" ir "Dresdner Bank" komisinis mokestis ir kitos su sutartimi dėl 40 mln. Vokietijos markių nominalios vertės obligacijų pardavimo susijusios išlaidos;
- 30735,1 tūkst. Lt - sumokėtos palūkanos Lietuvos bankams už emisijos Nr.61001 Vyriausybės vertybinius popierius;
- 57011 tūkst. Lt - sumokėtos palūkanos kompanijai "J.P.Morgan Securities Limited" už 200 mln. JAV dolerių paskolą, gautą pagal 1997 m. spalio 27 d. sutartį.

Įplaukos už parduotus Vyriausybės vertybinius popierius 1998 metais sudarė 174958 tūkst. Lt.

Šios skolintos lėšos panaudotos:

- 22343,1 tūkst. Lt - valstybės biudžeto deficitui finansuoti;
- 78465,2 tūkst. Lt - iš savivaldybių biudžetų išlaikomoms įstaigoms nustatyta valstybės vidaus skolai dengti;
- 74149,7 tūkst. Lt - iš valstybės biudžeto išlaikomoms įstaigoms nustatyta valstybės vidaus skolai dengti.

Lietuvos Respublikos Vyriausybė 1998 m. kovo 27 d. nutarimu Nr.363 "Dėl iš savivaldybių biudžetų išlaikomų įstaigų skolų pripažinimo valstybės vidaus skola ir šios skolos padengimo" pavedė Finansų ministerijai lėšomis, gautomis išplatinus Lietuvos Respublikos Vyriausybės vertybinius popierius, 1998 m. padengti 78465,2 tūkst. Lt šiuo Lietuvos Respublikos Vyriausybės nutarimu nustatytą valstybės vidaus skolą iš savivaldybių biudžetų išlaikomoms įstaigoms.

Lietuvos Respublikos Vyriausybė 1998 m. birželio 4 d. nutarimu Nr.674 "Dėl iš Lietuvos Respublikos valstybės biudžeto išlaikomų įstaigų skolų pripažinimo valstybės vidaus skola ir šios skolos padengimo" pavedė Finansų ministerijai lėšomis, gautomis išplatinus Lietuvos Respublikos Vyriausybės vertybinius popierius, 1998 m. padengti nutarimu nustatytą valstybės vidaus skolą iš Lietuvos Respublikos valstybės biudžeto išlaikomoms įstaigoms - 48529,7 tūkst. Lt, akcinei bendrovei "Lietuvos energija" - 85620 tūkst. Lt. Vykdydama šį Lietuvos Respublikos Vyriausybės nutarimą, Finansų ministerija iš Lietuvos Respublikos valstybės biudžeto išlaikomoms įstaigoms pervedė 48529,7 tūkst. Lt. Finansų ministerija akcinei bendrovei "Lietuvos energija" 85620 tūkst. Lt valstybės vidaus skolą padengė taip:

- 25620 tūkst. Lt - iš lėšų, gautų už 1998 metais parduotus Vyriausybės vertybinius popierius, iš šios sumos:
 - 9518,1 tūkst. Lt juridinių asmenų pelno mokesčio, kurį akcinė bendrovė "Lietuvos energija" turėjo sumokėti į valstybės biudžetą už 1998 m. I pusmečio rezultatus, įskaityti kaip 1998 m. liepos mėnesį perduotas "Lietuvos energijai" lėšas;
 - 9119,43 tūkst. Lt pervedė;
 - Lietuvos Respublikos Vyriausybės 1998 m. birželio 4 d. nutarimo Nr.674 2 punktu Finansų ministerijai leista valstybės įmonės Ignalinos atominės elektrinės nepervesta į valstybės įmonės Ignalinos atominės elektrinės eksploatavimo nutraukimo fondo Lietuvos valstybės išdo specialiąją sąskaitą 6982,5 tūkst. Lt suma sumažinti valstybės vidaus skolą akcinei bendrovei "Lietuvos energija". Vadovaudamasi minėto Lietuvos Respublikos Vyriausybės nutarimo 2 punkto nuostatomis, Finansų ministerija 1998 m. gruodžio 31 d. iš valstybės biudžeto pervedė Ignalinos ATE eksploatavimo nutraukimo fondui 6982,5 tūkst. Lt.
- Finansų ministerija, vykdydama minėtą Vyriausybės nutarimą ir vadovaudamasi Vyriausybės 1998 m. liepos 7 d. nutarimu Nr.834 "Dėl valstybės pinigų fondų ir kitų piniginių išteklių, kurių sąskaitos atidarytos Finansų ministerijoje, panaudojimo" akcinei bendrovei "Lietuvos energija" dalį lėšų, skirtų valstybės vidaus skolai padengti - 60000 tūkst. Lt, padengė lėšomis, skolinomis iš Privatizavimo fondo. Minėtos lėšos akcinei bendrovei pervestos 1998 m. rugsėjo 29 d. iš Lietuvos Respublikos privatizavimo fondo valiutinės sąskaitos.

Lietuvos Respublikos Vyriausybė 1998 m. liepos 7 d. nutarimu Nr.834 "Dėl valstybės pinigų fondų ir kitų piniginių išteklių, kurių sąskaitos atidarytos Finansų ministerijoje, panaudojimo" leido Finansų ministerijai gražintinai naudoti Lietuvos Respublikos valstybės biudžete numatytoms išlaidoms ir priemonėms finansuoti, valstybės skolai valdyti bei investuoti į valstybės vertybinius popierius laikinai laisvus valstybės pinigų fondų ir kitus piniginius išteklius.

Finansų ministerija, vadovaudamasi Valstybės skolos įstatymo 3 straipsniu bei minėto Lietuvos Respublikos Vyriausybės nutarimo nuostatomis, 1998 metais Vyriausybės vertybiniais popieriais išpirkti panaudojo 409144,4 tūkst. Lt Privatizavimo fondo lėšų.

Lietuvos Respublikos valstybės ir savivaldybių turto privatizavimo įstatymo (1997 11 04 Nr.VIII-480) 7 straipsnio 3 dalyje nustatyta, kad privatizavimo lėšos, esančios Finansų ministerijai atidarytoje Privatizavimo fondo sąskaitoje, naudojamos:

- gyventojų santaupoms atkurti ir palūkanoms už gyventojų santaupoms atkurti pasiskolintas lėšas mokėti;
- smulkaus ir vidutinio verslo skatinimo fondui formuoti bei Vyriausybės patvirtintoms šalies programoms įgyvendinti (iki 1/3 iš privatizavimo gautų lėšų);
- atskaitymams į specialųjį fondą bankrutuojančių ir bankrutavusių įmonių darbuotojų reikalavimams, susijusiems su darbo santykiais, tenkinti;
- išlaidoms, susijusioms su šiame įstatyme nustatytų Privatizavimo komisijos ir Turto fondo funkcijų įgyvendinimu;
- ekspertų paslaugoms apmokėti.

Finansų ministerija, remdamasi Vyriausybės 1998 07 07 nutarimu Nr.834 "Dėl valstybės pinigų fondų ir kitų piniginių išteklių, kurių sąskaitos atidengtos Finansų ministerijoje, panaudojimo", skolinosi Privatizavimo fondo lėšas Vyriausybės vertybiniais popieriais išpirkti.

Valstybės kontrolė 1998 m. rugsėjo 28 d. raštu Nr.140-05-2306 kreipėsi į Vyriausybės kanclerį, prašydama pateikti savo vertinimą šiuo klausimu. Vykdydama Vyriausybės kanclerio pavedimą, Teisingumo ministerija 1998 m. spalio 21 d. rašte Nr.01-05-2607 (pasirašė ministras V.Pakalniškis) nurodė, kad

"Lietuvos Respublikos valstybės skolos įstatymo 3 straipsnio 7 dalis nustato, jog visiems iš Valstybės skolos įstatymo reguliuojamų santykių kylantiems valstybės turtiniams įsipareigojimams vykdyti naudojami visi galimi valstybės pajamų šaltiniai, įskaitant naujus valstybės turtinius įsipareigojimus. Pagal to paties įstatymo 3 straipsnio 3 dalį valdant valstybės skolą, Lietuvos Respublikos Vyriausybei atstovauja Finansų ministerija.

Atsižvelgdami į tai, manytume, kad Finansų ministerija, panaudodama Privatizavimo fondo lėšas valstybės skolai valdyti (vertybiniais popieriais išpirkti), nepažeidė Valstybės ir savivaldybių turto privatizavimo įstatymo 7 straipsnio".

Mūsų nuomone, Finansų ministerija, pasiskolindama lėšas, turėjo vadovautis Lietuvos Respublikos valstybės ir savivaldybių turto privatizavimo įstatymo 7 straipsnio minėtomis nuostatomis, kurios nenumato Privatizavimo fondo lėšų naudoti Vyriausybės vertybiniais popieriais išpirkti. Taip pat pažymime, jog Lietuvos Respublikos valstybės skolos įstatymo (Žin., 1998, Nr.51-1398) 3 str. 7 d. nuostata, kuria nustatoma, jog visiems iš Valstybės skolos įstatymo reguliuojamų santykių kylantiems valstybės turtiniams įsipareigojimams vykdyti naudojami visi galimi valstybės pajamų šaltiniai, įskaitant naujus valstybės turtinius įsipareigojimus, suteikia Vyriausybei galimybę skolinimosi tikslu nesilaikyti kitais įstatymais reglamentuotos valstybinių lėšų naudojimo tvarkos.

Lietuvos Respublikos biudžetinės sandaros įstatymas (12 straipsnis) nustato, kokie mokesčiai ir įmokos sudaro valstybės biudžeto pajamas. Tuo tarpu, Lietuvos Respublikos 1998 metų valstybės biudžeto įstatymo pakeitimo ir papildymo įstatymu (1998 05 21 Nr.VIII-752) dalis piniginių lėšų 1998 01 01 likučio – 123854 tūkst. Lt (biudžeto lėšų likutis pagal valstybės biudžeto 1997 metų apyskaitą 370261 tūkst. Lt) nukreipta į valstybės biudžeto pajamas ir tokiu būdu sumažintas faktinis 1998 metų valstybės biudžeto deficitas.

Pagal valstybės biudžeto 1997 metų apyskaitą piniginių lėšų likutis 1998 m. sausio 1 d. buvo 370261 tūkst. Lt, o 1998 metų valstybės biudžeto apyskaitoje tas pats likutis pakeistas, t.y. padidintas 94449 tūkst. Lt, iš jų:

- 5585 tūkst. Lt savivaldybių gražintos 1997 metais nepanaudotos tikslinės paskirties lėšos;
- 88864 tūkst. Lt piniginių lėšų likučiai sąskaitose, kuriose apskaitomos palūkanos už paskolas ūkiniams subjektams.

Nekoreguojant valstybės biudžeto lėšų likučio 1998 m. sausio 1 d. (370261-123854) 246407 tūkst. Lt suma ir finansuojant 270584,9 tūkst. Lt sumą išlaidas pagal atskirus Seimo ir Vyriausybės sprendimus 1998 metais būtų neišsaugotos kasos apyvartos lėšos (100000 tūkst. Lt) 1999 m. sausio 1 d. - 26878,4 tūkst. Lt (7220486-7123186,5+246407-270584,9=73121,6).

1.4 LIETUVOS KONSTITUCINIO TEISMO sprendimai dėl 1998 metų valstybės biudžetą reglamentuojančių kai kurių vyriausybės nutarimų

Lietuvos Respublikos Vyriausybė 1998 05 22 nutarimo Nr.620 “Dėl buvusių Statybos ir urbanistikos ministerijos, Europos reikalų ministerijos, Ryšių ir informatikos ministerijos ir jų institucijų reorganizavimo tvarkos bei terminų” 8 punktu nustatė, kad Finansų ministerija turi Lietuvos valstybės biudžeto asignavimus, skirtus buvusioms Europos reikalų, Ryšių ir informatikos bei Statybos ir urbanistikos ministerijoms, taip pat Komunalinio ūkio departamentui, buvusiam prie Statybos ir urbanistikos ministerijos, atitinkamai persikirstyti Aplinkos ministerijai, Valdymo reformų ir savivaldybių reikalų ministerijai, Europos komitetui prie Lietuvos Respublikos Vyriausybės, Susisiekimo ministerijai, Ūkio ministerijai, Užsienio reikalų ministerijai, atsižvelgdama į Lietuvos Respublikos Vyriausybės nutarimus, kuriuose nustatytas maksimalus leistinas etatų skaičius.

Finansų ministerija, vykdydama minėto Vyriausybės nutarimo 8 punkto nuostatą, asignavimus, skirtus panaikintai Europos reikalų ministerijai (3420 tūkst. Lt), paskyrė Europos komitetui prie Lietuvos Respublikos Vyriausybės; Ryšių ir informatikos ministerijai (13614 tūkst. Lt), skyrė Susisiekimo ministerijai (3091 tūkst. Lt) ir Valdymo reformų ir savivaldybių reikalų ministerijai (10523 tūkst. Lt); Statybos ir urbanistikos ministerijai (7569 tūkst. Lt), skyrė Aplinkos ministerijai; Komunalinio ūkio departamentui (922 tūkst. Lt), skyrė Valdymo reformų ir savivaldybių reikalų ministerijai.

Valstybės kontrolė Vyriausybei 1998 06 01 raštu Nr.140-05-1465 “Dėl 1998 05 22 nutarimo Nr.620” pareiškė nuomonę, kad minėto nutarimo 8 punkto nuostatos prieštarauja Lietuvos Respublikos Konstitucijos 132 straipsniui: asignavimų keitimas yra Valstybės biudžeto 1998 metų įstatymo keitimas, o tai pagal Lietuvos Respublikos Konstitucijos 132 str. gali padaryti tik Seimas.

Lietuvos Respublikos Vyriausybės kanclerio K.Čilinsko paaiškinimas
(1998 06 19 raštas Nr.12-6227)

Lietuvos Respublikos Vyriausybė išnagrinėjo Jūsų raštą dėl Lietuvos Respublikos Vyriausybės 1998 05 22 nutarimo Nr.620 “Dėl buvusių Statybos ir urbanistikos ministerijos, Europos reikalų ministerijos, Ryšių ir informatikos ministerijos ir jų institucijų reorganizavimo tvarkos bei terminų” teisėtumo.

Pagal Lietuvos Respublikos 1998 metų valstybės biudžeto ir savivaldybių biudžetų finansinių rodiklių patvirtinimo įstatymo 10 straipsnio 4 dalį Lietuvos Respublikos Vyriausybei arba jos įgaliotai institucijai yra suteikta teisė persikirstyti ministerijų, apskričių, departamentų, valstybės tarnybų kai kurias funkcijas atitinkamai pakeisti patvirtintus asignavimus.

Lietuvos Respublikos Seimas 1998 m. balandžio 28 d. priėmė Lietuvos Respublikos Vyriausybės įstatymo įgyvendinimo įstatymą, kuriuo panaikino Europos reikalų, Ryšių ir informatikos bei Statybos ir urbanistikos ministerijas ir pavedė Lietuvos Respublikos Vyriausybei nustatyti ministerijų panaikinimo tvarką ir terminus.

Lietuvos Respublikos Seimas 1998 m. balandžio 28 d. rezoliucija "Dėl Lietuvos integracijos į Europos Sąjungą reikalų vieningo koordinavimo" pavedė Lietuvos Respublikos Vyriausybei panaikinamos Europos reikalų ministerijos pagrindu įsteigti specialią instituciją prie Vyriausybės perduodant jai Europos reikalų ministerijos vykdytas funkcijas.

Todėl Lietuvos Respublikos Vyriausybė, vadovaudamasi Lietuvos Respublikos Konstitucijos 94 straipsnio 2 ir 7 punktais, Lietuvos Respublikos Vyriausybės įstatymo 2 straipsnio 2 ir 16 punktais bei Vyriausybės įstatymo įgyvendinimo įstatymu, 1998 m. gegužės 22 d. priėmė nutarimą Nr.620 "Dėl buvusių Statybos ir urbanistikos ministerijos, Europos reikalų ministerijos, Ryšių ir informatikos ministerijos ir jų institucijų reorganizavimo tvarkos bei terminų" ir perdavė šių ministerijų vykdytas funkcijas vykdyti kitoms ministerijoms bei Vyriausybės įstaigoms. Šie teisėti Vyriausybės veiksmai sąlygoja atitinkamų valstybės biudžeto asignavimų perskirstymą. Lietuvos Respublikos Vyriausybė, vadovaudamasi Lietuvos Respublikos 1998 metų valstybės biudžeto ir savivaldybių biudžetų finansinių rodiklių patvirtinimo įstatymo 10 straipsnio nuostatomis (kurios suteikia Lietuvos Respublikos Vyriausybei arba jos įgaliotai institucijai teisę, perskirsčius ministerijų, apskričių, departamentų, valstybės tarnybų kai kurias funkcijas, atitinkamai pakeisti patvirtintus asignavimus) įgaliojo Finansų ministeriją perskirstyti asignavimus valdytojams, vykdančioms panaikintų ministerijų funkcijas. Lietuvos Respublikos Konstitucijos 132 straipsnyje yra nurodyta, kad Seimas biudžetinais metais gali pakeisti biudžetą. Manome, kad šiuo konkrečiu atveju biudžetas nėra keičiamas, tik perskirstant funkcijas perskirstomi asignavimai, nekeičiant bendros valstybės biudžeto išlaidų apimties ir Vyriausybė priimdama aukščiau nurodytus sprendimus nepažeidė Lietuvos Respublikos Konstitucijos ir įstatymų."

Lietuvos Respublikos Konstitucinis Teismas 1999 m. birželio 3 d. nutarimu "Dėl Lietuvos Respublikos Vyriausybės 1998 m. gegužės 22 d. nutarimo Nr.620 "Dėl buvusių Statybos ir urbanistikos ministerijos, Europos reikalų ministerijos, Ryšių ir informatikos ministerijos ir jų institucijų reorganizavimo tvarkos ir terminų" atitikimo Lietuvos Respublikos Konstitucijai, LR Vyriausybės įstatymo 22 straipsnio 2 punktui, 29 straipsnio 2 daliai, Lietuvos Respublikos Vyriausybės įstatymo pakeitimo įstatymo įgyvendinimo įstatymo 1 straipsniui ir LR biudžetinių įstaigų įstatymo 4 straipsniui" (2 punktas) pripažino, kad Lietuvos Respublikos Vyriausybės 1998 m. gegužės 22 d. nutarimo Nr.620 "Dėl buvusių Statybos ir urbanistikos ministerijos, Europos reikalų ministerijos, Ryšių ir informatikos ministerijos ir jų institucijų reorganizavimo tvarkos ir terminų" 8 punktas prieštarauja Lietuvos Respublikos Konstitucijos 132 straipsnio 2 daliai. Taigi Konstitucinis Teismas patvirtino Valstybės kontrolės išvadų pagrįstumą.

Lietuvos Respublikos Vyriausybės 1998 m. sausio 27 d. nutarimo Nr.105 "Dėl Lietuvos standartizacijos departamento prie Valdymo reformų ir savivaldybių reikalų ministerijos reorganizavimo" 2 punktu pavesta Finansų ministerijai sumažinti Lietuvos standartizacijos departamentui patvirtintus 1998 m. valstybės biudžeto asignavimus paprastosioms išlaidoms 1738 tūkst. Lt (iš jų 146,2 tūkst. Lt – darbo užmokesčiui) ir paskirstyti šias lėšas Valstybinei metrologijos tarnybai prie Valdymo reformų ir savivaldybių reikalų ministerijos (paprastosioms išlaidoms - 1615,2 tūkst. Lt, iš jų 70,2 tūkst. Lt – darbo užmokesčiui) ir Nacionaliniam akreditacijos biurui prie Valdymo reformų ir savivaldybių reikalų ministerijos (paprastosioms išlaidoms 122,8 tūkst. Lt, iš jų 76 tūkst. Lt – darbo užmokesčiui). Vyriausybės 1998 m. sausio 30 d. nutarimo Nr.117 "Dėl Lietuvos zoologijos sodo steigėjų teisių perdavimo" 2 punktu pavesta Finansų ministerijai, nedidinant bendros valstybės biudžeto apimties, patikslinti 1998 metų valstybės biudžete patvirtintus Aplinkos ministerijai ir Kauno apskrities viršinininko administracijai asignavimus pagal tarpusavyje suderintus planinius rodiklius.

Lietuvos Respublikos Konstitucinis Teismas 1999 m. liepos 9 d. nutarimu taip pat pripažino, kad minėtų Vyriausybės nutarimų 2 punktas prieštarauja Lietuvos Respublikos Konstitucijos 5 straipsniui, 94 straipsnio 4 punktui (Vyriausybė rengia valstybės biudžeto projektą ir teikia jį Seimui, vykdo valstybės biudžetą, teikia Seimui biudžeto įvykdymo apyskaitą), 132 straipsnio 2 daliai (biudžetinais metais Seimas gali pakeisti biudžetą. Jis keičiamas pagal tą pačią tvarką, pagal kurią sudaromas, priimamas ir patvirtinamas. Prireikus Seimas gali patvirtinti papildomą biudžetą). Valstybės biudžeto 1998 metų įstatymo 10 straipsnio 4 punktas, kuriuo Vyriausybei arba jos įgaliotai institucijai suteikta teisė, perskirsčius ministerijų, apskričių, departamentų, valstybės tarnybų kai kurias funkcijas, atitinkamai pakeisti patvirtintus asignavimus, Lietuvos Respublikos Konstitucinio Teismo 1999 m. liepos 9 d. nutarimu pripažintas prieštaraujančiu Lietuvos Respublikos Konstitucijos 5 straipsniui, 94 straipsnio 4 punktui ir 132 straipsnio 2 daliai.

1.5 Bendrosios išvados dėl 1998 metų valstybės biudžeto pajamų ir išlaidų

- Valstybės biudžetas 1998 metais gavo 272376 tūkst. Lt pajamų mažiau nei nustatyta Valstybės biudžeto 1998 metų įstatymu. Pajamų užduotis neįvykdyta (95,9 proc.).
- Faktinės išlaidos 283775,5 tūkst. Lt mažesnės nei nustatyta Valstybės biudžeto 1998 metų įstatymu. Asignavimų valdytojams bei savivaldybėms iš valstybės biudžeto pervesta 7135856,3 tūkst. Lt, arba 96,3 proc.

Valstybės biudžeto 1998 metų įstatymu patvirtintų lėšų panaudota 7123186,5 tūkst. Lt, arba 96,2 proc. įstatymu numatytų lėšų.

- Valstybės biudžetas 1998 metams patvirtintas su 695000 tūkst. Lt deficitu, apyskaitos duomenimis, išlaidos viršija pajams 683600,5 tūkst. Lt.
- Lėšos, gautos išleidus vertybinius popierius šalyje ir užsienyje, sudarė 174958 tūkst. Lt. Valstybės biudžeto deficitui finansuoti panaudota 22343,1 tūkst. Lt, 78465,2 tūkst. Lt – savivaldybių biudžetų išlaikomoms įstaigoms nustatyta valstybės vidaus skolai dengti, 74149,7 tūkst. Lt valstybės biudžeto išlaikomų įstaigų valstybės vidaus skolai dengti.
- Faktinė išlaidų struktūra skyrėsi nuo įstatymu patvirtintos valstybės biudžeto struktūros.

2 VALSTYBĖS BIUDŽETO VYKDYMO KONTROLĖS REZULTATAI

Vertinant Apyskaitoje pateiktus duomenis, nustatyta:

2.1 Pajamos

2.1.1 Valstybės biudžeto 1998 metų įstatymu nemokestinių pajamų dalyje patvirtinta 77197 tūkst. Lt dividendų už valstybei priklausančias akcijas.

Remiantis Lietuvos Respublikos Konstitucijos 127 str. 2 dalimi, Lietuvos Respublikos biudžetinės sandaros įstatymo 12 str., Lietuvos Respublikos valstybės ir savivaldybių turto valdymo, naudojimo ir disponavimo juo įstatymo 5 str. ir 9 str., Lietuvos Respublikos Vyriausybės įstatymo 22 str., Lietuvos Respublikos Vyriausybei teisė skirstyti ar kitaip naudoti gautinas valstybės biudžeto pajamas, iki jos pateks į valstybės biudžetą, nesuteikta, jei minėti ar kiti įstatymai kitaip nenustato.

Vyriausybė 1998 05 19 priėmė nutarimą Nr.607 “Dėl akcinių bendrovių “Mažeikių nafta”, “Naftotiekis” ir “Geonafta” dividendų už valstybei priklausančias akcijas panaudojimo”, kuriuo buvo nustatyta netaikyti Lietuvos Respublikos Vyriausybės 1997 m. vasario 24 d. nutarimo Nr.154 “Dėl dividendų už valstybei priklausančias akcijas pervedimo” nuostatų tai akcinių bendrovių “Mažeikių nafta”, “Naftotiekis” ir “Geonafta” paskelbtų dividendų už valstybei priklausančias akcijas sumai, kuri bus panaudota paramos sportui ir kultūrai programoms finansuoti pagal finansų ministro ir ūkio ministro suderintas šių programų išlaidų sąmatas, užtikrinant, kad ne mažiau kaip 50 procentų akcininkų susirinkimuose paskelbtų dividendų už valstybei priklausančias akcijas sumos būtų pervesta į Lietuvos valstybės biudžetą bei 1999 04 02 nutarimą Nr.367 “Dėl Lietuvos Respublikos Vyriausybės 1998 m. gegužės 19 d. nutarimo Nr.607 “Dėl akcinių bendrovių “Mažeikių nafta”, “Geonafta”, “Lietuvos energija”, “Kauno stumbras”, “Anykščių vynas” ir “Alita” dividendų už valstybei priklausančias akcijas panaudojimo dalinio pakeitimo”, kuriuo iš dalies pakeitė Lietuvos Respublikos Vyriausybės 1998 m. gegužės 19 d. nutarimą Nr.607 “Dėl akcinių bendrovių “Mažeikių nafta”, “Geonafta”, “Lietuvos energija”, “Kauno stumbras”, “Anykščių vynas” ir “Alita” dividendų už valstybei priklausančias akcijas panaudojimo”, išbraukdama žodžius “...užtikrinant, kad ne mažiau 50 procentų akcininkų susirinkimuose paskelbtų dividendų už valstybei priklausančias akcijas sumos būtų pervesta į Lietuvos valstybės biudžetą...”.

Tikrinimu nustatyta, kad nesilaikydamos Lietuvos Respublikos 1998 metų valstybės biudžeto ir savivaldybių biudžetų finansinių rodiklių patvirtinimo įstatymo 1 straipsnio ir vadovaudamosi ūkio ministro V.Babiliaus 1998 06 26 ir finansų ministro A.Šemetos 1998 06 30 patvirtinta “Paramos sportui ir kultūrai programų priemonių planus ir lėšų sąmata”:

- AB “Mažeikių nafta” (direktorius G.Kiesus) pervedė 2520000 Lt viešajai įstaigai Kauno “Žalgirio” rėmėjui ir 1520000 Lt Kultūros projektų paramos fondui, iš viso 4040000 Lt, nurodydama, kad tai valstybei priklausanti dividendų dalis už 1997 metus;
- AB “Geonafta” (direktorius R.Vaitiekūnas) pervedė 650000 Lt Vilniaus “Statybos” krepšinio klubui, nurodydama, kad tai valstybei priklausanti dividendų dalis už 1997 metus;
- AB “Naftotiekis” (direktorius J.Dološickij) pervedė 2830000 Lt viešajai įstaigai Kauno “Žalgirio” rėmėjui, nurodydama, kad tai valstybei priklausanti dividendų dalis už 1997 metus.

Akcinės bendrovės “Mažeikių nafta”, “Geonafta” ir “Naftotiekis” į valstybės biudžetą 1998 metais iš viso nepervedė 7520000 Lt (4040000+650000+2830000) dividendų už valstybei priklausančias akcijas.

Pažymėtina, kad nesant Lietuvos Respublikos Vyriausybės patvirtintų atskirų paramos sportui ir kultūrai programų, vykdydami Lietuvos Respublikos Vyriausybės 1998 12 30 posėdžio protokolo Nr.53 pavedimą, ūkio ministras V.Babilius 1998 06 26 ir finansų ministras A.Šemeta 1998 06 30 patvirtino o “Paramos sportui ir kultūrai programų priemonių planus ir lėšų sąmatas”. Ministras V.Babilius ir A.Šemeta 1999 04 15 patvirtino “Paramos sportui 1999 metais programų išlaidų sąmatas”.

Valstybės kontrolė, patikrinusi aukščiau minėto Vyriausybės nutarimo vykdymo pasekmes, priėmė sprendimą (1999 08 11 Nr.96), kuriame dėl 1998 metų valstybės biudžeto pajamų nurodė:

1. *Siūlyti Lietuvos Respublikos Vyriausybei panaikinti Lietuvos Respublikos Vyriausybės 1998 05 19 nutarimą Nr.607 "Dėl akcinių bendrovių "Mažeikių nafta", "Naftotiekis" ir "Geonafta" dividendų už valstybei priklausančias akcijas panaudojimo" (1998 12 31 Vyriausybės nutarimo Nr.1530 "Dėl Lietuvos Respublikos Vyriausybės 1998 m. gegužės 19 d. nutarimo Nr.607 "Dėl akcinių bendrovių "Mažeikių nafta", "Naftotiekis" ir "Geonafta" dividendų už valstybei priklausančias akcijas panaudojimo" dalinio pakeitimo" ir 1999 04 22 Vyriausybės nutarimo Nr.367 "Dėl Lietuvos Respublikos Vyriausybės 1998 05 19 nutarimą Nr.607 "Dėl akcinių bendrovių "Mažeikių nafta", "Naftotiekis" ir "Geonafta", "Lietuvos energija", "Kauno stumbras", "Anykščių vynas" ir "Alita" dividendų už valstybei priklausančias akcijas panaudojimo" dalinio pakeitimo" redakcija).*
2. Įpareigoti:
 - AB "Mažeikių nafta" direktorių A.Kiesų per vieną mėnesį nuo šio sprendimo gavimo pervesti į valstybės biudžetą 6870000 Lt (2830000+4040000) dividendų už 1997 metus bei įstatymų nustatyta tvarka išieškoti iš gavėjų pervestą dividendų sumą;
 - AB "Geonafta" direktorių R.Vaitiekūną per vieną mėnesį nuo šio sprendimo gavimo pervesti į valstybės biudžetą 650000 Lt dividendus už 1997 metus bei įstatymų nustatyta tvarka išieškoti iš gavėjų pervestą dividendų sumą.

Šiuo Valstybės kontrolės sprendimu taip pat įvertinti sprendimai dėl 1999 metų valstybės biudžeto pajamų bendra 13130165 Lt suma. Dėl sprendimo įgyvendinimo šiuo metu vyksta teisminis procesas.

2.1.2 Apyskaitos pajamų dalyje (forma Nr. 04) atvaizduotas palūkanų už paskolas likutis 1998 01 01 - 88864 tūkst. Lt.

Valstybės kontrolės tikrinimu nustatyta, kad Finansų ministerijos Iždo departamentas, pažeisdamas Lietuvos Respublikos buhalterinės apskaitos pagrindų įstatymo 9 str. reikalavimus, nesant dokumento, patvirtinančio buhalterinį įrašą, Lietuvos Respublikos 1998 metų valstybės biudžeto vykdymo apyskaitoje nepagrįstai sumažino palūkanų už paskolas likutį 1997 12 31 - 3999,7 tūkst. Lt ir 1998 12 31 - 12010,3 tūkst. Lt.

Nepagrįstai sumažintas palūkanų už paskolas lokutis 3999,7 tūkst. Lt 1997 12 31, turi būti įtrauktas į Lietuvos Respublikos 1998 metų valstybės biudžeto vykdymo apyskaitos pajamų dalį. Palūkanų už paskolas likutis 1998 12 31 turi būti padidintas nepagrįstai sumažinta suma, t.y. 12010,3 tūkst. Lt.

Finansų ministerija, sudarydama Lietuvos Respublikos 1998 metų valstybės biudžeto įvykdymo apyskaitą, neištraukė į apyskaitą paskolų rizikos sąskaitos pajamų ir išlaidų bei lėšų likučio 1997 12 31 - 21954,1 tūkst. Lt ir lėšų likučio 1998 12 31 - 3078,9 tūkst. Lt, tuo pažeisdama Lietuvos Respublikos valstybės skolos įstatymo 3 straipsnio 6 punkto reikalavimus. Atsižvelgiant į tai, kad paskolų rizikos sąskaitos likutis 1997 12 31 - 21954,1 tūkst. Lt ir 1998 metais buvo panaudotas ir jo atstatyti negalima, minėta suma turi būti įtraukta į 1998 metų valstybės biudžeto vykdymo apyskaitos pajamų dalį.

2.2 Išlaidos

2.2.1

Valstybės biudžeto įstatymu patvirtinti (patikslinti) išlaidų rodikliai (paprastosios išlaidos, iš jų darbo užmokestis, nepaprastosios išlaidos) 1998 metais įvykdyti taip:

- paprastųjų išlaidų padaryta 6485174,2 tūkst. Lt, arba 96,4 proc. patvirtintos (patikslintos) sumos, iš jų:
 - darbo užmokesčiui panaudota 1906970,8 tūkst. Lt, arba 99,7 proc. patvirtintos (patikslintos) sumos;
- nepaprastųjų išlaidų padaryta 638012,3 tūkst. Lt, arba 94 proc. patvirtintos (patikslintos) sumos.

Valstybės biudžeto 1998 metų išlaidų rodiklių įvykdymo duomenys 13 priede.

2.2.2

Kultūros ministerijos Kultūros vertybių apsaugos departamentui Valstybės biudžeto 1998 metų įstatymu patvirtinta 510 tūkst. Lt nepaprastųjų išlaidų, tuo tarpu Apyskaitoje nepaprastųjų išlaidų nurodyta 110 tūkst. Lt, arba 400 tūkst. Lt mažiau.

2.2.3

Pažeisdami valstybės biudžeto 1998 metų įstatymo 1 straipsnį (1 priedas), trylika asignavimų valdytojų 675,9 tūkst. Lt viršijo darbo užmokesčiui skirtus asignavimus kitų paprastųjų ir nepaprastųjų išlaidų sąskaita:

- Aplinkos ministerija (buvęs ministras A.Čaplikas) – 9,4 tūkst. Lt;
- Kultūros ministerija (buvęs ministras S.Šaltenis) – 16,9 tūkst. Lt;
- Susisiekimo ministerija (buvęs ministras A.Žvaliauskas) – 18,2 tūkst. Lt;
- Vilniaus apskrities viršininko administracija (viršininkas A.Vidūnas) – 110,5 tūkst. Lt;
- Policijos departamentas prie Vidaus reikalų ministerijos (generalinis komisaras E.Gružas) – 296,1 tūkst. Lt;
- Priešgaisrinės apsaugos departamentas prie VRM (direktorius K.Zulonas) – 2,1 tūkst. Lt;
- Eksperimentinės ir klinikinės medicinos institutas (direktorius A.Venalis) – 0,5 tūkst. Lt;
- Lietuvos istorijos institutas (direktorius A.Tyla) – 9,0 tūkst. Lt;
- Vilniaus universitetas (rektorius R.Povilonis) – 19 9,2 tūkst. Lt;
- Šiaulių universitetas (rektorius V.Laurutis) – 10,3 tūkst. Lt;
- Lietuvos muzikos akademija (rektorius J.Antanavičius) – 0,4 tūkst. Lt;
- Lietuvos karo akademija (rektorius Z.Kulys) – 3,0 tūkst. Lt;
- Valstybinė privatizavimo agentūra (direktorius V.Atkočiūnas) – 0,3 tūkst. Lt.

2.2.4

Pažeisdami Valstybės biudžeto 1998 metų įstatymo 1 straipsnį (1 priedėlis), keturi asignavimų valdytojai nepaprastųjų išlaidų sąskaita viršijo 377,5 tūkst. Lt paprastasias išlaidas:

- Vilniaus universitetas (rektorius R.Povilonis) – 255,9 tūkst. Lt;
- Vilniaus dailės akademija (rektorius A.Šaltenis) – 120,8 tūkst. Lt;
- Lietuvos aklųjų biblioteka (direktorė J.Kuolienė) – 0,5 tūkst. Lt;
- Geografijos institutas (direktorius G.Pauliukevičius) – 0,3 tūkst. Lt.

2.2.5

Pažeisdami Valstybės biudžeto 1998 metų įstatymo 1 straipsnį (1 priedėlis), keturi asignavimų valdytojai paprastųjų išlaidų sąskaita viršijo nepaprastasias išlaidas 3,5 tūkst. Lt:

- Lietuvos mokslo taryba (pirmininkas L.Kadžiulis) – 0,1 tūkst. Lt;
- Puslaidininkių fizikos institutas (direktorius S.Ašmontas) – 0,2 tūkst. Lt;
- Lietuvos hidrometeorologijos tarnyba prie Aplinkos ministerijos (viršininkas P.Korkutis) – 0,3 tūkst. Lt;
- Lietuvos karo akademija (rektorius Z.Kulys) – 2,9 tūkst. Lt.

2.2.6

Pažeisdamos susitarimus su Finansų ministerija, valstybės biudžetui 1998 metais gautų trumpalaikių paskolų negrąžino: Ukmergės rajono savivaldybė - 1700 tūkst. Lt ir Trakų – 1400 tūkst. Lt.

2.2.7

Viršijo patvirtintas išlaidas pagal vieną valstybės išlaidų funkciją kitų valstybės išlaidų funkcijų sąskaita: Valstybinė geodezijos ir kartografijos tarnyba prie Vyriausybės (direktorius Z.Kumetaitis) – 190,0 tūkst. Lt ir Kultūros ministerija (buvęs ministras S.Šaltenis) - 2,1 tūkst. Lt.

2.2.8

Viršijo valdymo sąmatoje numatytas išlaidas: Valstybinė geodezijos ir kartografijos tarnyba prie Vyriausybės (direktorius Z.Kumetaitis) – 190,0 tūkst. Lt ir Susisiekimo ministerija (buvęs ministras V.Žvaliauskas) – 18,2 tūkst. Lt.

2.2.9

Atlikus 2.3, 2.4, 2.5, 2.6, 2.8 punktuose išvardintų įstaigų 1998 metų finansinės atskaitomybės tikrinimus, priimti Valstybės kontrolės sprendimai, duoti nurodymai pašalinti trūkumus, už Lietuvos Respublikos administracinių teisės pažeidimų kodekso 172¹³ straipsnyje numatytus pažeidimus surašyti 3 administracinės teisės pažeidimų protokolai, kaltiems atsakingiems pareigūnams skirta 1,5 tūkst. Lt baudų ir 14-ai pareigūnų skirta 36,8 tūkst. Lt piniginių nuoskaitų. Taip pat nustatyta, jog kai kurios biudžetinės organizacijos (Vilniaus apskrities Vilniaus m. specializuoti kūdikių namai, Šiaulių universitetas, Lietuvos karo akademija, Lietuvos istorijos institutas) parodė atskaitomybėje didesnes nei turėjo kasines išlaidas, o universitetai, vadovaudamiesi savo statutais, valstybės biudžeto lėšas naudoja savarankiškai. Tokiais atvejais materialinė atsakomybė netaikyta.

2.2.10

Rengiant Išvadą iš viso patikrinta 110 biudžetinių įstaigų. Priimta 71 sprendimų, kuriais:

- biudžetinių įstaigų vadovai įpareigoti pašalinti išaiškintus finansinės drausmės pažeidimus, užtikrinti, kad valstybės biudžeto lėšos būtų naudojamos taupiai ir teisingai, patraukti materialinės ir drausminės atsakomybės darbuotojus, padariusius pažeidimus naudojant valstybės biudžeto lėšas. Dėl 35 tikrinimo buvo parengtos kontrolierių išvados nepriimti vadovus įpareigojančių sprendimų, nes esminių finansinės drausmės pažeidimų tikrintose įstaigose nebuvo nustatyta arba nustatyti pažeidimai tikrinimų metu buvo pašalinti.
- Lietuvos Respublikos Seimui ir Lietuvos Respublikos Vyriausybei pateikta informacija apie 4 tikrinimų rezultatus, apie 77 tikrintų įstaigų darbą informuotos aukštesnės organizacijos.
- Pagal priimtus sprendimus į valstybės biudžetą pareikalauta grąžinti 1062,4 tūkst. Lt (jau grąžinta 546,4 tūkst. Lt).
- Įpareigoti mokesčių administratoriai išieškoti mokesčius ir ekonomines sankcijas 1530,4 tūkst. Lt.
- Pagal tikrinimų rezultatus pasiūlyta atleisti iš darbo 2 valstybės tarnautojus, 30 pareigūnų paskirtos 52,3 tūkst. Lt piniginės nuoskaitos, 13-ai pareigūnų skirtos 9,5 tūkst. Lt administracinės baudos.
- Nustatyta, kad biudžetinių įstaigų asignavimų valdytojai ir biudžetinių įstaigų vadovai dažniausiai nesilaikė tokių teisės aktų reikalavimų:
 - Lietuvos Respublikos biudžetinės sandaros įstatymo (1990 07 29 Nr.I-430 su pakeitimais) - į valstybės biudžetą nepanaudotų asignavimų biudžetiniais metais laiku nesugrąžino Užsienio reikalų ministerija, Seimo kanceliarija, Vidaus reikalų ministerija, Vyriausybės ryšių centras prie Saugumo komiteto, Kūno kultūros ir sporto departamentas, kai kurios Socialinės apsaugos ir darbo bei Švietimo ir mokslo ministerijų įstaigos, Muitinės departamentas, Lietuvos archyvų departamentas prie LRV, Panevėžio J.Miltinio dramos teatras;
 - Lietuvos Respublikos viešojo pirkimo įstatymo (1996 08 13 Nr.1-1491 su pakeitimais) - (Kultūros ministerija, Švietimo ir mokslo ministerija, Socialinės apsaugos ir darbo ministerija, Lietuvos valstybinis žuvivaisos ir žuvininkystės tyrimų centras, Žemės ūkio ministerijos įstaigos, Vidaus reikalų ministerija);
 - Kasos darbo organizavimo ir operacijų vykdymo taisyklių (Lietuvos Respublikos Vyriausybės ir Lietuvos banko valdybos 1994 04 29 nutarimas Nr.336 "Dėl kasos darbo organizavimo") - Vidaus reikalų ministerija, Policijos departamentas ir jo įstaigos, Kultūros ministerija ir jos įstaigos, Švietimo ir mokslo ministerija ir jos įstaigos, Socialinės apsaugos ir darbo ministerijos įstaigos, Žemės ūkio ministerijos reguliavimo sferai priklausančios įstaigos, teritorinės muitinės, Kūno kultūros ir sporto departamentas, Sveikatos apsaugos ministerijos įstaigos, Lietuvos archyvų departamentas prie LRV, Europos komitetas prie LRV;
 - Lietuvos Respublikos finansų ir susisiekimo ministrų 1995 04 18 įsakymais Nr.48/220 patvirtintos lengvųjų automobilių naudojimo biudžetinėse įstaigose tvarkos - Kultūros ministerijai pavaldžios įstaigos, Žemėtvarkos ir teisės departamentas, Sveikatos apsaugos ministerija, Užsienio reikalų ministerija, Valstybinė geodezijos ir kartografijos tarnyba prie LRV;
 - Lietuvos Respublikos Vyriausybės 1997 12 18 nutarimu Nr.1430 "Dėl tarnybinių mobiliųjų telefonų naudojimo", (Švietimo ir mokslo ministerija, Valstybinė geodezijos ir kartografijos tarnyba prie LRV, Valstybinė atominės energetikos saugos inspekcija);
 - Buhalterinės apskaitos pagrindų įstatymo (1992 06 18 Nr.I-2654) 16 straipsnio - Kūno kultūros ir sporto departamentas įsigytą ilgalaikį turtą apskaitoje ir finansinėje atskaitomybėje parodė ne įsigijimo verte (be pridėtinės vertės mokesčio) ir dėl to sumažino įsigyto turto vertę 465,6 tūkst. Lt, kai kurios biudžetinės įstaigos pridėtinės vertės mokesčių, įsigydamos ilgalaikį turtą, neteisingai priskiria paprastosioms išlaidoms;
 - Buhalterinės apskaitos pagrindų įstatymo bei Valstybės biudžeto išlaidomų įstaigų ir organizacijų buhalterinės apskaitos instrukcijos (Vidaus reikalų ministerijos Policijos departamentas, Socialinės apsaugos ir darbo ministerijos įstaigos, Žemės ūkio ministerijos reguliavimo sferai priklausančios įstaigos, Kūno kultūros ir sporto departamentas, Sveikatos apsaugos ministerija, Užsienio reikalų ministerija, Vidaus reikalų ministerija, Kultūros ministerija);
 - Kultūros ministerijai iš valstybės biudžeto skiriami asignavimai centralizuotoms lėšoms. Didžioji dalis centralizuotų lėšų yra naudojamos ne ministerijai pavaldžių kultūros įstaigų poreikiams, o įvairių organizacijų prašymu paremti jų organizuojamus renginius, išvykas, parodas ir kt. Be to, ministerija šias lėšas naudoja jos įsteigtų viešųjų įstaigų įstatinio kapitalo formavimui, nors to jokie norminiai aktai nereglamentuoja;
 - Finansų ministerijos 1993 09 09 įsakymo Nr.120 dėl reprezentacinėms išlaidoms skirtų lėšų iš biudžeto naudojimo tvarkos (Kūno kultūros ir sporto departamentas, Valstybinė geodezijos ir kartografijos tarnyba prie LRV, Švietimo ir mokslo ministerija).

2.2.11

Tikrinimų metu išryškėjo tokios bendro pobūdžio problemos naudojant valstybės biudžeto lėšas:

- Biudžetinės įstaigos pradėjo pirkti ilgalaikį turtą išperkamosios nuomos būdu. Tokio įsigijimo būdo Lietuvos Respublikos įstatymai nereglamentuoja. Dalį turto vertės (nuomą) kai kurios įstaigos apmoka iš paprastųjų išlaidų, dėl to į apskaitą įtraukiama įsigyto turto vertė yra nereali. Kai kurios biudžetinės įstaigos įsigytą ilgalaikį

turtą apskaitoje ir finansinėje atskaitomybėje par odo be sumokėto pridėtinės vertės mokesčio, t.y. ne įsigijimo verte. Pridėtinės vertės mokesčio išlaidos neteisingai priskiriamos paprastosioms išlaidoms.

Finansų ministerija, būdama atsakinga už biudžetinių įstaigų buhalterinės apskaitos tvarkymo metodologiją, šiais klausimais neparengė teisės aktų ir kitų nurodymų.

- Daugelyje tikrintų įstaigų nustatyta Buhalterinės apskaitos pagrindų įstatymo ir buhalterinės apskaitos instrukcijos pažeidimų, tai rodo žemą buhalterinės apskaitos darbuotojų kvalifikacijos lygį. Tokia padėtis susidariusi iš vienos pusės todėl, kad biudžetinių įstaigų buhalterinės apskaitos aukštos kvalifikacijos specialistai nerengiami nė vienoje šalies aukštojoje mokykloje (biudžetinių įstaigų buhalterinės apskaitos specialybė yra tik Aukštesniojoje ekonomikos mokykloje). Iš kitos pusės, Finansų ministerija nepakankamai organizuoja metodinį vadovavimą biudžeto išlaidų ir nebiudžetinių lėšų sąmatų vykdymo, buhalterinės apskaitos ir atskaitomybės klausimais, taip pat teikia nepakankamą praktinę pagalbą.

2.2.12

Biudžetinių įstaigų veiklą reglamentuojantys norminiai aktai, kurie sudaro sąlygas netaupiai naudoti biudžeto lėšas:

- keletą kartų esame nurodę, jog Lietuvos Respublikos Vyriausybės 1994 08 17 nutarime Nr.756 "Dėl biudžeto asignavimų reprezentacijai" nustatyti nepagrįstai dideli reprezentacinėms išlaidoms skiriamų lėšų dydžiai (procentais nuo paprastųjų išlaidų);
- Lietuvos Respublikos Vyriausybės 1998 08 03 nutarimu Nr.990 "Dėl reprezentavimo fondų" nustatyta skirti kiekvieno mėnesio pradžioje Statistikos departamento skelbto paskutinio mėnesio Lietuvos ūkio vidutinio darbo užmokesčio Ministrui Pirmininkui – 3 dydžių sumą, ministro fondui – 2 dydžių sumą. Lietuvoje yra 14 ministerijų, ministrams kasmet išmokama apie 340 tūkst. Lt, Ministrui Pirmininkui – 36 tūkst. Lt, iš viso apie 380 tūkst. Lt. Minėtu nutarimu nustatyta, kad Ministro Pirmininko fondo lėšos naudojamos neatsiskaitytinai. Lietuvos Respublikos finansų ministro 1998 08 06 įsakyme Nr.190 "Dėl ministrų fondų naudojimo tvarkos" taip pat nustatyta, kad atsižvelgiant į nustatytą Ministro Pirmininko fondo naudojimo tvarką, ministrų fondų lėšos naudojamos taip pat neatsiskaitytinai. Mūsų nuomone, Ministro Pirmininko ir ministrų išskyrimas iš bendro aukščiausiųjų valstybės tarnautojų būrio, leidžiant jiems turėti atskirus fondus, neturi pagrindo, tuo labiau, kad tai padaryta ne įstatymu, o pačios Vyriausybės sprendimu;
- keletą kartų akcentavome, jog tarnybiniai automobiliai naudojami neracionaliai ir neefektyviai. Lietuvos Respublikos Vyriausybė 1998 11 17 nutarimu Nr.1341 "Dėl tarnybinių lengvųjų automobilių įsigijimo, nuomos ir naudojimo biudžetinėse įstaigose" priėmė kai kurias nuostatas taupesniai biudžeto lėšų naudojimui, tačiau nenustatė lengvųjų automobilių skaičiaus limo tų biudžetinėse įstaigose, atsižvelgiant į darbuotojų skaičių ar kitokį kriterijų. Nustatyti bendro pobūdžio išlaidų dydžiai procentais nuo paprastųjų išlaidų neišsprendė problemos užkirsti kelią neekonomiškai disponuoti biudžeto lėšomis.

2.2.13

Socialinėms ekonominėms programoms Valstybės biudžeto 1998 metų įstatymu (patikslinus) skirta 557382 tūkst. Lt, iš jų paprastosioms – 509427 tūkst. Lt, tame tarpe darbo užmokesčiui – 10974,0 tūkst. Lt ir nepaprastosioms išlaidoms – 47955 tūkst. Lt. Svarbios pastabos:

1. Didelis neapibrėžtumas yra Valstybės biudžeto 1998 metų įstatymo 2 priedėlyje (Žin., 1998, Nr.111-3059). Aplinkos ministerijos socialinei ekonominei programai "Teritorinio planavimo darbai", remiantis šiuo priedėliu, paprastosioms išlaidoms skirta 1774 tūkst. Lt ir nepaprastosioms išlaidoms – 750 tūkst. Lt, taigi aritmetiškai sudėjus, iš viso skirta 2524 tūkst. Lt (1774+750=2524), tačiau faktiškai įstatyme nurodyta 1774 tūkst. Lt, arba 750 tūkst. Lt mažiau.
2. Valstybės biudžeto 1998 metų įstatymu Valstybinei lietuvių kalbos komisijai prie Lietuvos Respublikos Seimo Valstybinės kalbos vartojimo ir ugdymo programai vykdyti patvirtinta (patikslinta) 3537 tūkst. Lt. Apyskaitoje pažymėta, kad nurodyta bendra planinė asignavimų suma sudaro 3702 tūkst. Lt, t.y. 165 tūkst. Lt didesnė. Apyskaitoje nurodyta bendra planinė asignavimų suma padidinta 82 tūkst. Lt dėl darbo užmokesčio ir priskaitymų socialiniam draudimui indeksavimo. 83 tūkst. Lt skirtumas nepaaiškintas.
3. Mažiausiai planuotų išlaidų padaryta tokiose socialinėse ekonominėse programose:
 - Vyriausybės administracinės informacinės sistemos (VADIS) (skirta 531 tūkst. Lt, panaudota 195 tūkst. Lt, arba 36,7 proc.);
 - Apskričių vykdomiems teritorinio planavimo darbams (skirta 587 tūkst. Lt, panaudota 321,9 tūkst. Lt, arba 54,8 proc.);
 - Aplinkos ministerijos vykdomiems teritorinio planavimo darbams (skirta 2074 tūkst. Lt, panaudota 1485 tūkst. Lt, arba 71,6 proc.);
 - Ūkio ministerijos vykdomai eksporto plėtojimo programai (skirta 45307 tūkst. Lt, panaudota 34187,8 tūkst. Lt, arba 75,5 proc.);

- Ūkio ministerijos vykdomai antrinių žaliavų panaudojimo ir pavojingų atliekų tvarkymo programai (skirta 1790 tūkst. Lt, panaudota 1389,7 tūkst. Lt, arba 77,6 proc.);
- Aplinkos ministerijos vykdomoms netinkamų naudoti pesticidų utilizavimo ir nukenksminimo, kitoms programoms (vandens ir atmosferos apsauga, kraštovaizdžio apsauga, žuvisauga ir žuvisauga, aplinkos monitoringas ir kitos) (skirta 4664 tūkst. Lt, panaudota 3851,3 tūkst. Lt, arba 82,6 proc.).

Aiškinamajame rašte dėl Valstybės biudžeto 1998 metų įvykdymo apyskaitos tokių neįvykdymo priežasčių nenurodyta.

2.2.14

Lietuvos Respublikos biudžetinės sandaros įstatymo 14 straipsnis numato, kad valstybės biudžete sudaromas Lietuvos Respublikos Vyriausybės rezervo fondas, kurio lėšos Vyriausybės nutarimais skirstomos apmokėti paprastosioms išlaidoms, iš jų darbo užmokesčiui, ir nepaprastosioms išlaidoms, kurių negalima numatyti tvirtinant biudžetą (išskyrus valdymo išlaidas darbo užmokesčiui). Valstybės biudžeto 1998 metų įstatymu Vyriausybės rezervo fondui skirta 77000,0 tūkst. Lt., iš jų 10000,0 tūkst. Lt apskričių viršinių administracijoms. Vyriausybės nutarimais skirta 76822,3 tūkst. Lt apmokėti įvairias išlaidas (177,7 tūkst. Lt nepaskirstyta), iš jų apskričių viršinių administracijoms – 13039,6 tūkst. Lt, savivaldybėms – 19489,1 tūkst. Lt, ministerijoms – 18196,2 tūkst. Lt. Faktiškai panaudota 72143,8 tūkst. Lt Vyriausybės rezervo fondo lėšų, arba 93,9 proc. (lyginant su Vyriausybės nutarimais paskirta suma). Apskričių viršinių administracijų panaudojo 12072,6 tūkst. Lt, arba 92,6 proc., savivaldybės – 19311,5 tūkst. Lt, arba 99,1 proc., ministerijos – 15966,9 tūkst. Lt, arba 87,7 proc.

1. Vadovaudamasi Lietuvos Respublikos 1998 metų valstybės biudžeto įstatymu, Vyriausybė 1998 m. vasario 23 d. nutarimu Nr.220, neatsižvelgdama į apskričių dydį bei svarbą, apskričių viršinių administracijoms paskyrė po 900 tūkst. Lt Vyriausybės rezervo fondo lėšų. Likusią 1000 tūkst. Lt dalį skyrė apskričių viršinių administracijoms Valdymo reformų ir savivaldybių reikalų ministerijos teikimu. Minėto Vyriausybės nutarimo 2 punktu nustatyta, kad lėšos gali būti naudojamos paprastosioms išlaidoms, iš jų darbo užmokesčiui ir nepaprastosioms išlaidoms, kurių negalima numatyti tvirtinant biudžetą (išskyrus valdymo išlaidas darbo užmokesčiui). Taigi jokia lėšų naudojimo tvarka nenustatyta, tik pakartotos bendrosios Biudžetinės sandaros įstatymo 14 straipsnio nuostatos. Tikrinimais nustatyta, kad tai sudarė sąlygas Vyriausybės rezervo fondo lėšas naudoti neteisėtai ir neracionaliai: apskričių viršinių administracijų (Kauno, Klaipėdos, Vilniaus), pažeisdamos Biudžetinių įstaigų įstatymo 8 str., Vyriausybės rezervo fondo lėšas naudojo ne savo institucijų reikmėms.
2. Lietuvos Respublikos Vyriausybė 1998 m. sausio 19 d. nutarimu Nr.56 “Dėl lėšų skyrimo savivaldybėms pavaldžių įstaigų kultūros ir meno darbuotojų darbo užmokesčiui padidinti” iš Vyriausybės rezervo fondo savivaldybėms skyrė 8000 tūkst. Lt joms pavaldžių įstaigų kultūros ir meno darbuotojų darbo užmokesčiui iš dalies padidinti. Minėtas nutarimas prieštarauja Biudžetinės sandaros įstatymo 14 straipsnio nuostatai, pagal kurią Vyriausybės rezervo fondo lėšos gali būti skiriamos išlaidoms (iš jų - darbo užmokesčiui), kurių negalima numatyti tvirtinant biudžetą. Tuo tarpu kultūros ir meno darbuotojų darbo užmokesčiui padidinti reikalingų lėšų poreikį galima buvo numatyti tvirtinant 1998 metų valstybės biudžetą. Tai įrodo ir tai, kad pagal Valstybės biudžeto 1998 metų įstatymo 2 straipsnio 2.3 ir 2.7 punktus savivaldybių biudžetams buvo numatyti asignavimai savivaldybių biudžetinių įstaigų ir bibliotekų darbuotojų darbo užmokesčiui indeksuoti. Todėl savivaldybėms pavaldžių įstaigų kultūros ir meno darbuotojų darbo užmokesčio padidinimas turėjo būti sprendžiamas ne priimant minėtą Vyriausybės nutarimą, o pakeičiant Valstybės biudžeto 1998 metų įstatymą. Valstybės kontrolė 1998 03 10 raštu Nr.140-05-750 prašė Vyriausybę įvertinti tai, kas išdėstyta.

Finansų ministerijos sekretorius J.Lionginas (1998 03 30 rašto Nr.02-11/1718), vykdydamas Vyriausybės sekretoriaus 1998 m. kovo 16 d. pavedimą Nr.9-2530, paaiškino, kad

“Rengiant 1998 metų valstybės biudžeto ir savivaldybių biudžetų finansinių rodiklių projektą, kuris patvirtintas 1997 m. gruodžio 2 d. įstatymu Nr.VIII-547, nebuvo galima numatyti, kad bus didinamas savivaldybėms pavaldžių įstaigų kultūros ir meno darbuotojų darbo užmokesčiai. Pagal Lietuvos Respublikos Biudžetinės sandaros įstatymo 14 straipsnį, Lietuvos Respublikos Vyriausybės rezervo fondo lėšos Lietuvos Respublikos Vyriausybės nutarimais skirstomos apmokėti paprastosioms išlaidoms, iš jų darbo užmokesčiui, kurių negalima numatyti tvirtinant biudžetą. Todėl, manome, kad Lietuvos Respublikos Vyriausybės 1998 m. sausio 19 d. nutarimas Nr.56 neprieštarauja Biudžetinės sandaros įstatymui”.

3. Biudžetinės sandaros įstatymo 7 str. nurodyta, kad Lietuvos Respublikos valstybės ir savivaldybių biudžetams taikoma vienoda pajamų ir išlaidų klasifikacija, kurią nustato Lietuvos Respublikos finansų ministerija. Šiuo metu galioja finansų ministro 1995 m. birželio 29 d. įsakymu Nr.72 patvirtinta biudžetų pajamų ir išlaidų klasifikacija, kurios 01 kodu išsamiai apibrėžtos bendros valstybės valdymo išlaidos. Biudžetinės sandaros įstatymo 14 straipsniu nustatyta, kad Vyriausybės rezervo fondo lėšos Vyriausybės nutarimais skiriamos apmokėti paprastosioms

išlaidoms, iš jų ir darbo užmokesčiui, taip pat nepaprastosioms išlaidoms, kurių negalima numatyti tvirtinant biudžetą (išskyrus valdymo išlaidas darbo užmokesčiui).

Vyriausybė 1999 02 04 nutarimu Nr.108 "Dėl lėšų skyrimo" iš Vyriausybės rezervo fondo skyrė Mokestinių ginčų komisijos veiklai finansuoti 1050 tūkst. Lt, iš jų 551 tūkst. Lt – darbo užmokesčiui; 1999 04 29 nutarimu Nr.497 – Kultūros ministerijai 776,7 tūkst. Lt, iš jų kultūros atašė ir jo pavaduotojo pareigybėms diplomatinėje atstovybėje Jungtinėse Amerikos Valstijose išlaikyti – 576,7 tūkst. Lt ir 200 tūkst. Lt – kultūros atašė pavaduotojo diplomatinėje atstovybėje Prancūzijos Respublikoje 1999 metais išlaikyti; 1999 04 30 nutarimo Nr.500 5 punktu Mokestinių ginčų komisijai 300 tūkst. Lt, iš jų: 100 tūkst. Lt – paprastosioms išlaidoms (ekspertų ir specialistų darbo užmokesčiui), 1999 05 04 nutarimo Nr.534 1 punktu Lietuvos archyvų departamentui – 162,2 tūkst. Lt sumokėti už dokumentų nuo okupacijos nukentėjusiems asmenims išdavimą, 1999 07 22 nutarimo Nr.849 2 punktu Muitinės departamentui prie Finansų ministerijos – 129 tūkst. Lt Būtingės naftos terminalo muitinės posto išlaikymo išlaidoms, iš jų 54 tūkst. Lt – pareigūnų darbo užmokesčiui.

Aukščiau išvardintos institucijos priskirtos bendrajam valstybės valdymui, todėl Vyriausybė skirti lėšas iš Vyriausybės rezervo fondo darbo užmokesčiui mokėti neturėjo juridinio pagrindo. Dėl minėtų Vyriausybės nutarimų Valstybės kontrolė trimis raštais (1999 02 22 Nr.12-05-463; 1999 05 10 Nr.140-05-1126; 1999 07 21 Nr.140-05-1798) kreipėsi į Vyriausybę, prašydama panaikinti priimtus nutarimus. Lietuvos Respublikos Seimo Biudžeto ir finansų komiteto (Valstybės kontrolės raštu 1999 03 31 Nr.140-05-799) prašėme įvertinti kai kuriuos iš paminėtų Vyriausybės nutarimų. Į mūsų siūlymus neatsižvelgta.

2.2.15

Valstybės biudžeto 1998 metų įstatymu patvirtinta 356204,0 tūkst. Lt savivaldybių biudžetams bendroji dotacija mokesstinėms pajamoms ir 39578 tūkst. Lt savivaldybių išlaidų struktūros skirtumams išlyginti. Pažeisdama Savivaldybių biudžetų pajamų nustatymo metodikos įstatymo (Žin., 1997, Nr.69-1743) 16 straipsnio 2 dalies reikalavimus (patvirtintos dotacijų sumos, numatytos šio straipsnio pirmoje dalyje, savivaldybėms pervedamos kas mėnesį lygiomis dalimis), Finansų ministerija 1998 metais Pasvalio, Pakruojo ir Molėtų savivaldybėms lėšas mokesstinėms pajamoms išlyginti pervedavo ne lygiomis dalimis.

2.2.16

Valstybės biudžeto išlaidos, teikiant paskolas ūkio subjektams.

Valstybės išdas 1999 m. sausio 1 d. apskaitė keturias įmonėms suteiktas paskolas (iš viso 4734,5 tūkst. Lt), iš jų dviems įmonėms (iš viso 4508,5 tūkst. Lt), kurių grąžinimui suėję terminai:

- Laikraščio "Lietuvos darbininkas" redakcijai – 10 tūkst. Lt;
- Įmonei "Jūra" – 4498,5 tūkst. Lt.

Išnagrinėjus šių ir kitų paskolų 1999 m. liepos 1 d. būklę, nustatyta:

- Laikraščio "Lietuvos darbininkas" redakcijai Vyriausybės 1992 m. gegužės 20 d. nutarimu Nr.369 (pasirašė Ministras Pirmininkas G.Vagnorius) skirta grąžintinai 10 tūkst. Lt leidybos įrangai įsigyti. Laikraščio redakcija turėjo užtikrinti, kad šios skolintos lėšos būtų grąžintos iki 1995 m. gruodžio 1 dienos. Patikrinus paskolos panaudojimo teisėtumą ir grąžinimo galimybes, nustatyta, kad Finansų ministerija paskolos sutarties su redakcija nebuvo sudariusi. Paskola iki šiol negrąžinta. Paskolos lėšos buvo panaudotos ne pagal paskirtą įrangą leidybai nepirkta. Tikrinimo dokumentai perduoti VK Kvotos skyriui procesiniam sprendimui priimti ir 1999 m. birželio 24 d. priimtas nutarimas atsisakyti kelti baudžiamąją bylą laikraščio "Lietuvos darbininkas" redaktoriaus J.Sinkevičiaus atžvilgiu dėl paskolos lėšų iššvaistymo, nes suėję patraukimo baudžiamajon atsakomybėn terminai.
- Įmonė "Jūra" valstybės išdui skolinga 4498,5 tūkst. Lt, įmonei iškelta bankroto byla.
- Lietuvos Respublikos Vyriausybės 1992 m. lapkričio 30 d. nutarimu Nr.910 (pasirašė Ministras Pirmininkas A.Abišala) suteiktas 200 tūkst. Lt neprocentinis kreditas Lietuvos aklųjų ir silpnaregių sąjungos Kauno įmonei. Neprocentinio kredito grąžinimo terminas Vyriausybės 1998 m. gruodžio 1 d. nutarimu Nr.1391 pratęstas iki 1999 m. kovo 1 die nos. Vyriausybė 1999 m. kovo 2 d. nutarimu Nr.229 (pasirašė Ministras Pirmininkas G.Vagnorius, finansų ministras A.Šemeta) iš Vyriausybės rezervo fondo skyrė 200 tūkst. Lt Lietuvos aklųjų ir silpnaregių sąjungai Kauno įmonės skolai, susidariusiai dėl paskolos, gautos iš Lietuvos Respublikos valstybės biudžeto, padengti. Finansų ministerija Lietuvos aklųjų ir silpnaregių sąjungai skirtas lėšas įskaitė į 1999 m. pirmojo ketvirčio kasines išlaidas, nors pinigai į įmonės sąskaitą nebuvo pervesti. Biudžeto lėšomis padengtas įmonės įsiskolinimas.
- Panevėžio stiklo fabrikui Lietuvos Respublikos Vyriausybės 1991 m. gegužės 10 d. potvarkiu Nr.301 (pasirašė Ministras Pirmininkas G.Vagnorius) iš Vyriausybės rezervo fondo skirtas 65 tūkst. Lt neprocentinis kreditas stiklo taros cecho įrengimams įsigyti, grąžinant šį kreditą lygiomis dalimis per 5 metus (pradedant nuo 1993 m.

sausio 1 d.). Panevėžio stiklo fabrikas iki 1999 m. sausio 1 d. gražino 39 tūkst. Lt, likę 26 tūkst. Lt negražinti, gražinimo terminas, kuris baigėsi 1998 m. sausio 1 d., nepratęstas. Po Valstybės kontrolės patikrinimo stiklo fabrikas gražino į valstybės biudžetą likusius 26 tūkst. Lt.

- Lietuvos Respublikos Vyriausybė 1992 m. lapkričio 9 d. nutarimu Nr.841 “Dėl Lietuvos Respublikos Vyriausybės 1992 07 21 nutarimo Nr.579 dalinio pakeitimo ir lėšų skyrimo” Panevėžio valstybiniam stiklo fabrikui” (pasirašė Ministras Pirmininkas A.Abišala) iš specialiojo finansinių išteklių fondo skyrė 1320 tūkst. Lt neprocentinį kreditą kapitalo investicijoms, numatant gražinti lygiomis dalimis per 5 metus (pradedant 1994 m. sausio 1 d.) Panevėžio stiklo fabrikas 1995 metais gražino 100 tūkst. Lt. Likusio 1220 tūkst. Lt kreditą gražinimas Vyriausybės 1998 10 12 nutarimu Nr.1212 (pasirašė Ministras Pirmininkas G.Vagnorius, pavaduojanti finansų ministrą A.Degutienė) AB “Panevėžio stiklas” (buvęs Panevėžio valstybinis stiklo fabrikas) atidėtas pradedant gražinti nuo 2002 m. sausio 1 d., o baigti – 2018 m. gruodžio 31 d. Pažymėtina, kad specialusis finansinių išteklių fondas valstybės biudžeto 1992 m. įstatymu patvirtintas vienu iš nemokėstinių pajamų šaltinių. Minėtas neprocentinis kreditas AB “Panevėžio stiklas” valstybės išdo apskaitoje ir atskaitomybėje nebuvo apskaitytas.

2.2.17

Lietuvos Respublikos Vyriausybė 1998 m. sausio 26 d. nutarimu Nr.92 “Dėl ministerijų ir Vyriausybės įstaigų kai kurių įgaliojimų objektų bei atitinkamų materialinių ir finansinių išteklių perdavimo apskričių viršininkų administracijoms” nusprendė perduoti apskričių viršininkų administracijoms ministerijų ir Vyriausybės įstaigų kai kuriuos įgaliojimus, objektus bei atitinkamus materialinius ir finansinius išteklius bei nustatė perdavimo tvarką. Lietuvos Respublikos Vyriausybės nutarimu buvo pavesta Finansų ministerijai, nedidinant bendros Lietuvos valstybės biudžeto išlaidų apimties, patikslinti asignavimų valdytojų 1998 metų išlaidų sąmatas pagal Valdymo reformų ir savivaldybių reikalų ministerijos pateiktus ir su asignavimų valdytojais suderintus planinius rodiklius.

Kai kurios ministerijos minėto Lietuvos Respublikos Vyriausybės nutarimo neįvykdė, todėl Finansų ministerija, negavusi iš Valdymo reformų ir savivaldybių reikalų ministerijos suderintų planinių rodiklių, netikslino asignavimų valdytojų 1998 metų išlaidų sąmatų.

Žemės ir miškų ūkio ministerija 1998 metais neperdavė apskričių viršininkų administracijoms profesinių, aukštesniųjų žemės ūkio mokyklų ir jų finansinių bei materialinių resursų.

Minėto Vyriausybės nutarimo neįvykdė Kultūros ministerija, Kultūros ministerijos Kultūros vertybių apsaugos departamentas, Socialinės apsaugos ir darbo ministerija, Švietimo ir mokslo ministerija. Sveikatos apsaugos ministerija nutarimą įvykdė iš dalies. Pastaroji ministerija neperdavė apskričių viršininkų administracijoms Druskininkų fizioterapijos gydyklų bei Vilniaus odos ir veneros ligų ligoninės.

Minėtą nutarimą įvykdė Krašto apsaugos ministerija, Susisiekimo ministerija, Valstybinė konkurencijos ir vartotojų teisių gynimo tarnyba prie Lietuvos Respublikos Vyriausybės bei Lietuvos invalidų reikalų tarnyba ir nustatyta tvarka perdavė apskričių viršininkų administracijoms įstaigų funkcijas bei 40050,8 tūkst. Lt biudžetinius asignavimus.

Vyriausybė, 1998 metais teikdama Seimui 1998 metų valstybės biudžeto patikslinimo projektus, nesiūlė tikslinti apskričių viršininkų administracijoms įstatymu skirtų asignavimų faktiškai padidintų asignavimų apimtimis.

Mūsų nuomone, buvo pažeistas Biudžetinės sandaros įstatymo 17 straipsnis, kuriuo nustatyta, kad Vyriausybė svarsto valstybės biudžeto projektą ir teikia jį Seimui, nurodydama asignavimus iš valstybės biudžeto išlaikomoms institucijoms.

2.2.18

Vyriausybė 1998 m. spalio 29 d. nutarimu Nr.1281 “Dėl Lietuvos Respublikos 1998 metų valstybės biudžeto ir savivaldybių biudžetų finansinių rodiklių patvirtinimo įstatymo pakeitimo įstatymo projekto pateikimo Lietuvos Respublikos Seimui” 3 punktu pavedė Finansų ministerijai, iki bus patikslintas 1998 metų valstybės biudžetas, laikinai apriboti 1998 m. IV ketvirčio išlaidų, išskyrus darbo užmokestį, finansavimą. Valstybės kontrolė (1998 11 05 raštas Nr.140-05-2677) siūlė Vyriausybei panaikinti nutarimo 3 punktą, nes tai pažeidžia Lietuvos Respublikos Konstitucijos 131 straipsnį, kuris draudžia mažinti įstatymais numatytas išlaidas, kol tie įstatymai nepakeisti. Nepakaitus nustatyta tvarka, laikinai apriboti 1998 metų valstybės biudžeto išlaidų finansavimą Vyriausybė neįgaliota.

Vyriausybės kancleris K.Čilinskas (1998 m. lapkričio 10 d. Nr.9-10363) pavedė Finansų ministerijai išnagrinėti ir prireikus pateikti sprendimo projektą Vyriausybei.

"Lietuvos Respublikos Seimui pateiktame įstatymo projekte yra numatyta sumažinti atskiroms institucijoms ir asignavimų valdytojams skirtus 1998 metams valstybės biudžeto asignavimus. Todėl minėto Vyriausybės nutarimo 3 punktas yra tik vienas iš saugiklių užtikrinti, kad, Lietuvos Respublikos Seimui priėmus siūlomas įstatymo pataisas, būtų galima realiai jas įgyvendinti.

Patvirtinti valstybės biudžeto asignavimai šiuo Vyriausybės nutarimu nėra sumažinti, todėl mūsų nuomone, nutarimo 3 punktas neprieštarauja Konstitucijos 131 straipsniui ir jo keisti nereikia".

Pats finansų viceministro aiškinimas prieštarauja Konstitucijai, nes pateiktame Seimui įstatymo projekte tik numatyta mažinti asignavimus ir tik kai kurioms institucijoms. Tuo tarpu Vyriausybės nutarimo 3 punktu realiai pavesta Finansų ministerijai laikinai apriboti ketvirtojo ketvirčio išlaidų finansavimą visiems asignavimų valdytojams, t.y. nesilaikyti Konstitucijos ir įstatymų reikalavimų.

2.2.19

Vyriausybė 1998 m. liepos 21 d. nutarimu Nr.911 "Dėl Lietuvos Respublikos Vyriausybės 1993 m. liepos 28 d. nutarimo Nr.529 "Dėl įstaigų ir organizacijų, finansuojamų iš Lietuvos valstybės biudžeto nebiudžetinių lėšų" dalinio pakeitimo" nustatė, kad tantjėmų lėšos naudojamos paprastosioms išlaidoms, nustatant šių institucijų darbuotojams tarnybinio atlyginimo priedus, priemokas. Norminiai dokumentai nenumato tvarkos, kaip mokėti valstybinių institucijų darbuotojams už darbą, naudojant nebiudžetines lėšas, todėl taikomi įvairūs darbuotojų darbo apmokėjimo būdai (premijos, priemokos, priedai) dar labiau išbalansuoja šiuo metu veikiančią valstybinių įstaigų ir organizacijų darbo apmokėjimo sistemą. Mūsų nuomone, tant jėmos turėtų būti valstybės biudžeto nemokestinėmis pajamomis.

2.2.20

Valstybės kontrolė 1997 m. lapkričio 13 d. raštu Nr.140-05-2675 "Dėl Lietuvos Respublikos 1998 m. valstybės biudžeto projekto" Lietuvos Respublikos Seimo Biudžeto ir finansų komitetui teikė tokius savo vertinimus ir siūlymus.

1. Dėl bendrųjų nuostatų:

- Pagal Lietuvos Respublikos biudžetinės sandaros įstatymo 17 str. 2 p. biudžeto projekte turi būti nurodoma bendra asignavimų suma ir jos paskirstymas. Asignavimai paskirstomi į paprastąsias išlaidas, iš jų - darbo užmokesčiui, ir nepaprastąsias išlaidas. Lietuvos Respublikos Konstitucijos 131 str. neleidžia mažinti įstatymų numatytų išlaidų, kol tie įstatymai nepakeisti, o pagal Lietuvos Respublikos Konstitucijos 132 str. - biudžetinėmis metais biudžetas keičiamas ta pačia tvarka, kaip ir sudaromas, priimamas ir patvirtinamas, biudžetą gali keisti tik Seimas.
Įstatymo projekto 1 str. 2 p. nuostata, leidžianti asignavimų valdytojams darbo užmokesčio asignavimų ekonomiją naudoti kitoms paprastosioms išlaidoms finansuoti, mūsų nuomone, yra įstatyme numatytų išlaidų mažinimas.
- Įstatymo projekto 10 str. 1 punktą siūlėme redaguoti nurodant, kad: "bankų, kurių aktyvai viršija 400 mln. Lt aktyvų daliai restruktūrizuoti ir (ar) kapitalui atkurti ir bankų naujai išleistoms akcijoms įsigyti", tam, kad tai atitiktų VVP emisijos bankams restruktūrizuoti 1996 06 18 įstatymo Nr.I-1386 nuostatas.
- Valstybės skolos įstatymo 3 str. 6 p. nustatyta, jog "Gaunamos ir gražinamos užsienio ir vidaus paskolos ir su jų aptarnavimu susijusios išlaidos turi būti numatytos valstybės biudžeto pajamų ir išlaidų dalyje". Todėl biudžeto įstatymo pajamų dalyje ir pagal asignavimų valdytojus išlaidų dalyje turėtų būti parodytos iš valstybės biudžeto išlaikomų įstaigų gaunamos užsienio paskolos.
- Remdamasi Biudžetinės sandaros įstatymo 17 str. 2 p. (1995 05 23 įstatymo Nr.I-906 redakcija) Vyriausybė, teikdama Seimui valstybės biudžeto projektą, turi nurodyti bendrą asignavimų sumą ir jų paskirstymą ministerijoms, savivaldybėms, departamentams, įmonėms ir įstaigoms. Tačiau Kultūros ministerijos "kitų išlaidų" straipsnyje įtraukta valstybės įmonei "Lietuvos kinas" 1350 tūkst. Lt veiklos nuostoliams padengti, Žemės ir miškų ūkio ministerijos išlaidų straipsnyje "kitos išlaidos" numatytos išlaidos valstybės įmonėms "Šiaulių regiono veislininkystė" (455 tūkst. Lt), "Kauno regiono veislininkystė" (520 tūkst. Lt), "Vilniaus regiono veislininkystė" (530 tūkst. Lt), specialiai akcinei bendrovei "Marijampolės regiono veislininkystė" (340 tūkst. Lt). Šios išlaidos turėtų būti nurodytos atskirai.

Nė į vieną mūsų siūlymą neatsižvelgta.

2. Dėl išlaidų:

- Finansų ministerija neatsakė į Valstybės kontrolės paklausimus (1997 11 05 raštas Nr.120-10-2587, 1997 11 07 raštas Nr.120-10-2605) ir nepateikė 1998 m. valstybės biudžeto įstatymo projekte numatytų išlaidų, susijusių su vidaus ir užsienio skola (490400 tūkst. Lt) skaičiavimų, taip pat duomenų apie tai, kiek lėšų Finansų ministerija 1997 metais yra panaudojusi atsiskaitymams su užsienio kreditoriais už krašto ūkio

subjektus, turinčius finansinių sunkumų. Todėl mes negalėjome įvertinti šiame valstybės biudžeto projekto straipsnyje numatytų sumų realumo.

Į mūsų nuomonę neatsižvelgta. Gi 1998 metų valstybės biudžete aukščiau minėtos išlaidos (1998 m. gruodžio 1 d. įstatymu Nr.VIII-944) patikslintos ir sudarė:

- išlaidos, susijusios su vidaus ir užsienio skola - 106790 tūkst. Lt (buvo 156790 tūkst. Lt), faktinės išlaidos - 89334,0 tūkst. Lt;
- palūkanos už Vyriausybės išleistus vertybinius popierius ir užsienio paskolas - 417400 tūkst. Lt (buvo 490400 tūkst. Lt), faktinės išlaidos - 396885,7 tūkst. Lt;

Taigi Finansų ministerija, neturėdama tinkamai pagrįstų skaičiavimų, į ką mes iš anksto atkreipėme Seimo dėmesį, prognozavo šias išlaidas.

2.3 Biudžetinių įstaigų įsiskolinimai

Pažymime tokias neigiamas tendencijas biudžetinių įstaigų įsiskolinimo srityje:

- valstybės biudžeto išlaikomų įstaigų atsiskaitymų, ilgalaikio ir trumpalaikio materialiojo turto bei atsargų nurodytas debitorinis ir kreditorinis įsiskolinimai biudžetinių metų pabaigoje yra kur kas didesni nei metų pradžioje. Debitorinis įsiskolinimas padidėjo 58,4 proc., arba 82613,6 tūkst. Lt, kreditorinis – 59,9 proc., arba 175120,7 tūkst. Lt. Valstybės biudžeto išlaikomų įstaigų skolos 1999 01 01 (kreditorinis įsiskolinimas) didesnės už skolas šioms įstaigoms (debitorinis įsiskolinimas) 238214 tūkst. Lt.
- biudžetinių metų pabaigoje 9,1 proc., arba 12198 tūkst. Lt padidėjo atsargų likutis, valstybės biudžeto išlaikomose įstaigose 1999 01 01 jis buvo 137724,6 tūkst. Lt, arba 43,9 proc. per 1998 metus panaudotos sumos. Kitaip tariant, biudžetinės įstaigos gana didelę asignavimų dalį buvo investavusios į atsargas. Manome, jog Finansų ministerija, vykdydama savo funkcijas prižiūrėti valstybės biudžeto lėšų naudojimą, turėtų nustatyti atsargų likučių normas metų pradžiai.

2.4 Valstybės biudžeto lėšų apskaitos būklės įvertinimas

Valstybės biudžeto lėšų apskaitą tvarko Finansų ministerijos Buhalterinės apskaitos skyrius – Valstybės išdo departamento struktūrinis padalinys (jo viena iš pagrindinių funkcijų yra tvarkyti valstybės biudžeto pajamų ir išlaidų apskaitą).

Apskaita tvarkoma grynujų pinigų apskaitos principu. Piniginės įplaukos į valstybės biudžeto sąskaitas yra pajamos, o visos grynujų pinigų išlaidos, nepriklausomai nuo išlaidų rūšies, yra pripažįstamos tada, kai išmokami (pervedami) pinigai. Suteiktos trumpalaikės paskolos savivaldybėms ar kitiems subjektams yra laikomos išlaidomis, o gražintos sumos – pajamomis.

Iždo departamentas neturi patvirtintos valstybės biudžeto lėšų apskaitos tobulinimo strategijos, todėl apskritai įvertinti būklę yra sudėtinga.

Nėra išsamios valstybės išdo buhalterinės apskaitos tvarkymo teisinės bazės ir metodologijos. Nepatvirtintas apskaitos sąskaitų planas.

Nėra vieningos tipinės valstybės biudžeto pajamų ir išlaidų apskaitos kompiuterinės programos, todėl kai kurių išdo sąskaitų bankinės operacijos apskaitomos kompiuterizuotai, kitų, pavyzdžiui, valiutinės išdo sąskaitos, esančios Lietuvos banke, operacijų apskaita tvarkoma rankiniu būdu.

Iždo departamento Buhalterinės apskaitos skyrius, vykdydamas skyriaus nuostatus, privalo tvarkyti valstybės pinigų fondų ir Vyriausybės disponuojamų piniginių išteklių sukaupimo ir išdavimo apskaitą bei rengti periodines ir metines šių fondų apskaitas (Privatizavimo fondo; Bendrojo paramos gyvenamiesiems namams, butams statyti arba pirkti fondo; Fondo bankrutuojančių ir bankrutavusių įmonių darbuotojų reikalavimams, susijusiems su darbo santykiais, tenkinti; Santaupų atkūrimo sąskaitos bei 1990 metų blokados fondo).

Šių sąskaitų apskaitai ir ataskaitoms naudojamas grynujų pinigų apskaitos principas. Tačiau nenustatyta apskaitos sistema, t.y. uždaviniai, kaip duomenys apie ūkines operacijas, turi būti apdorojami norint gauti finansinius rodiklius ir parengti ataskaitas, o Apskaitoje netaikoma dvejetainio įrašo sistema, nėra patvirtinto sąskaitų plano. Laikini iš minėtų fondų paskolintos sumos neapskaitomos kaip debitorinis įsiskolinimas.

2.5 Valstybės biudžeto įvykdymo apyskaitos sudarymo atitikimas įstatymus ir taisyklės

Lietuvos Respublikos biudžetinės sandaros įstatymo 25 straipsniu nustatyta, kad Lietuvos Respublikos valstybės biudžeto įvykdymo apyskaita tvirtinama pagal rodiklius, nurodytus metiniame valstybės biudžete, o valstybės biudžete nurodoma bendra pajamų suma ir jų paskirstymas pagal mokesčių (pajamų) rūšis; bendra asignavimų suma ir jų paskirstymas ministerijoms, kitoms Lietuvos Respublikos Vyriausybės įstaigoms, savarankiškiems departamentams, įmonėms bei įstaigoms ir apskritims, išskiriant socialines ir ekonomines programas. Asignavimai paskirstomi į paprastąsias, iš jų - darbo užmokesčiui, ir nepaprastąsias išlaidas. Kartu pateikiamas bendros valstybės biudžeto asignavimų sumos paskirstymas pagal jų funkcinę klasifikaciją, taip pat apyvartos lėšų suma.

Valstybės biudžeto 1998 metų apyskaita sudaryta pagal Biudžetinės sandaros įstatymo reikalavimus. Be anksčiau nurodytų rodiklių, tikrinimo metu pateiktoje Apyskaitos sudėtyje yra:

- valstybės biudžeto įvykdymo balansas;
- pažyma apie valstybės biudžeto asignavimų, skirtų žemės reformai, melioracijai ir dirvų kalkinimui, panaudojimą;
- valstybės skolos ataskaita pagal priemonės tipą;
- pažyma apie Lietuvos Respublikos valstybės biudžeto išlaikomų įstaigų atsiskaitymus, ilgalaikį ir trumpalaikį turtą bei atsargas;
- aiškinamasis raštas.

Lietuvos Respublikos Ministro Pirmininko 1999 03 31 raštu Nr.9-3285 Lietuvos Respublikos Seimui pateikta Apyskaita, kurią Seimo statuto nustatyta tvarka Lietuvos Respublikos Seimo kancleris 1999 04 01 raštu Nr.015-205 persiuntė Lietuvos Respublikos valstybės kontrolieriui, yra neišsamūs, t.y. ją sudaro:

- Lietuvos Respublikos valstybės biudžeto vykdymo apyskaita (pagal rodiklius, nurodytus Valstybės biudžeto 1998 metų įstatyme);
- pažyma apie valstybės biudžeto asignavimų, skirtų žemės reformai, melioracijai ir dirvų kalkinimui, panaudojimą;
- valstybės skolos ataskaita pagal priemonės tipą;
- pažyma apie socialinių ir ekonominių programų, finansuojamų iš valstybės biudžeto, įvykdymą;
- Lietuvos Respublikos valstybės biudžeto įvykdymo apyskaita (pagal valstybės funkcijas).

Valstybės kontrolieriui oficialiai pateiktos Apyskaitos sudėtyje nėra:

- valstybės biudžeto įvykdymo balanso;
- pažymos apie Lietuvos Respublikos valstybės biudžeto išlaikomų įstaigų atsiskaitymus, ilgalaikį ir trumpalaikį turtą bei atsargas;
- aiškinamojo rašto.

Nacionalinio biudžeto 1998 m. apyskaitos sudėtyje yra "Piniginių lėšų bei materialinių vertybių trūkumų ir grobstymų", "Įstaigų tinklo, etatų ir kontingento plano vykdymo", "Nacionalinio biudžeto išlaikomų įstaigų specialiųjų lėšų sąmatų vykdymo" ataskaitos, kurios pateikia duomenis apie valstybės ir savivaldybių biudžetų išlaikomas įstaigas, nors tokia pati informacija turėtų būti parengta ir atskirai apie valstybės biudžeto išlaikomose įstaigose esančią padėtį.

Apskritai valstybės biudžeto atskaitomybės rengimo neapibrėžtumai yra apspręsti tuo, kad nėra išsamios valstybės biudžeto apyskaitos sudarymo tvarkos ir biudžeto apyskaitos struktūros.

2.6 Vidaus kontrolės įvertinimas

Valstybės išdo departamento nuostatų 4.5 punkte nustatyta, kad šis departamentas, vykdydamas jam pavestas funkcijas, kontroliuoja, ar teisingai tvarkoma biudžeto, biudžeto išlaidų ir nebiudžetinių lėšų sąmatų vykdymo apskaita ir sudaromos apyskaitos ministerijose, departamentuose, valstybinėse tarnybose, įstaigose ir organizacijose, taip pat savivaldybių valdymo organuose bei kitose savivaldybėms pavaldžiose įstaigose ir organizacijose ir ar apskaitos tvarkymas atitinka nustatytas valstybės išdo procedūras.

Vykdamas šią funkciją, Išdo departamente turėtų funkcionuoti efektyvus vidaus auditas, kuris organizuotų valstybės išdo ir visos biudžetinės sistemos vykdymo finansinių procedūrų kontrolę. Išdo departamento struktūroje yra Audito skyrius, o šio skyriaus nuostatais jam pavestos funkcijos atitinka Išdo departamento uždavinius audito srityje. Tačiau šiame skyriuje dirba mažai darbuotojų (nuo 1999 01 01 dirba 5 darbuotojai: skyriaus viršininkas ir keturi vyriausieji ekonomistai) ir tik nuo 1999 metų pradžios pradėti vykdyti auditai biudžetinėse įstaigose.

Nėra audito planavimo, darbo dokumentavimo tvarkos, neparengta audito metodika, atskirų apskaitos sričių bei atskaitomybės tikrinimo tipinių klausimynų. Neparengtos auditingų tyrimų dokumentavimo taisyklės bei tyrimų rezultatų įforminimo tvarka. Audito skyriaus darbuotojai neturi auditoriaus kvalifikacijos.

2.7 Kiti svarbūs pastebėjimai

- Nesant buhalterinės apskaitos tvarkymo teisinės bazės ir metodologijos, biudžetinės įstaigos nevienodai apskaito įsigytą ilgalaikį turtą, pridėtinės vertės mokesčių priskirdamos paprastosioms išlaidoms. Kai kurios biudžetinės įstaigos ilgalaikį turtą pajamuoja be pridėtinės vertės mokesčio, nors Buhalterinės apskaitos pagrindų įstatymo 16 straipsnis numato, kad ilgalaikis turtas apskaitomas įsigijimo verte.
- Ilgalaikio turto įsigijimo išperkamosios nuomos būdu biudžetinėse įstaigose tvarka Lietuvos Respublikos teisiniais aktais neregamentuota. Tuo tarpu biudžetinės įstaigos, įsigydamos ilgalaikį turtą išperkamosios nuomos būdu, dalį turto vertės apmoka iš paprastųjų išlaidų, nors tai prieštarauja kiekvienais metais priimtiems metų valstybės biudžeto įstatymams, taip pat finansų ministro nustatyta valstybės ir savivaldybių biudžetų pajamų ir išlaidų klasifikacijai. Tikrinimais nustatyta, kad į apskaitą įtraukiama nereali įsigyto turto vertė.
- Biudžetinės sandaros įstatymo 14 straipsnyje nustatyta, kad Vyriausybės rezervo fondo lėšos Lietuvos Respublikos Vyriausybės nutarimais skirstomos apmokėti paprastosioms išlaidoms, iš jų – darbo užmokesčiui ir nepaprastosioms išlaidoms, kurių negalima numatyti tvirtinant biudžetą (išskyrus valdymo išlaidas darbo užmokesčiui). Tuo tarpu Vyriausybės rezervo fondo lėšos naudojamos išlaidoms, kurias galima numatyti tvirtinant biudžetą ir valdymo institucijų darbo užmokesčiui.
- Remiantis Lietuvos Respublikos 1995 m. lapkričio 30 d. įstatymo Nr.I-1103 “Dėl valstybės valdžios bei valdymo institucijų, savivaldos institucijų, valstybės ir savivaldybių įmonių, įstaigų ir organizacijų nenaudojamo ilgalaikio materialiojo turto nurašymo” 6 straipsniu, nustatyta, kad nurašytas ilgalaikis materialusis turtas gali būti privatizuojamas arba parduodamas viešuose prekių aukcionuose Lietuvos Respublikos Vyriausybės nustatyta tvarka. Vyriausybė 1996 m. balandžio 15 d. nutarimo Nr.456 “Dėl biudžetinių įstaigų materialinių vertybių nurašymo ir realizavimo tvarkos” 5.4 punktu (pagal LRV nutarimo 1998 01 19 Nr.54 redakciją) nustatyta, kad nepardavus nurašyto materialiojo turto pirmajame aukcione, organizuojamas antrasis aukcionas. Nepardavus ir antrajame aukcione, jis parduodamas įstaigos ar organizacijos vadovo nustatyta tvarka. Taigi nusidėvėjęs ir nenaudojamas materialusis turtas, jo nepardavus, turi būti saugomas organizacijoje, o jo tolesnė realizavimo tvarka nenustatyta. Valstybės kontrolė 1998 m. sausio 12 d. raštu Nr.140-05-146 Vyriausybei siūlė nutarimą papildyti nuostata, kad biudžetinės įstaigos galėtų perduoti viena kitai nemokamai nurašytą ilgalaikį turtą ir mažavertį inventorių, remdamosi biudžetinės įstaigos vadovo sprendimu, suderintu su steigėju, tačiau į tai nebuvo atsižvelgta.

3 VALSTYBĖS KONTROLĖS STEBIMOS PROBLEMOS

Pažymime, kad iki šiol neįvykdyti Seimo siūlymai Vyriausybei, duoti apsvaščius Valstybės biudžeto 1996 metų apyskaitą (1997 11 25 nutarimas Nr.VIII-535) dėl įstatymų projektų pataisų, apie tai, kad pažeidimus padariusiems pareigūnams būtų uždrausta tam tikrą laiką (5-10 metų) eiti pareigas valstybės tarnyboje, taip pat kad būtų parengta biudžeto išlaidų finansinių normatyvų nustatymo tvarka.

Lietuvos Respublikos Seimas, apsvaščęs Vyriausybės parengtą Lietuvos Respublikos 1997 metų valstybės biudžeto apyskaitą ir Lietuvos Respublikos valstybės kontrolieriaus išvadą dėl šios apyskaitos, 1998 m. lapkričio 24 d. priėmė nutarimą Nr.VIII-932 "Dėl Lietuvos Respublikos 1997 m. valstybės biudžeto įvykdymo apyskaitos", kurio 2 str. pateikė Vyriausybei siūlymus. Jame nustatyta, kad rengiamame valstybės biudžeto įstatymo projekte, pradėdant nuo 1999 metų, būtų nustatytas maksimalus leidžiamas valstybės skolos dydis bei parengta ir patvirtinta valstybės sektoriaus finansinės atskaitomybės, kuri atitiktų tarptautinius standartus, diegimo programa. Siūlymai neįgyvendinti.

Valstybės kontrolė taip pat stebi, kaip yra sprendžiamos kitos problemos, išdėstytos Lietuvos Respublikos valstybės kontrolieriaus Išvadoje dėl LR 1997 metų valstybės biudžeto įvykdymo apyskaitos. Šiame Išvados skyriuje pateikiame klausimus, kuriuos paliekame atvirus ir toliau stebime, nes 1998 metais problemos dar neišspręstos:

- neturime patvirtintos valstybės sektoriaus finansinės atskaitomybės ir išsamios valstybės išdo ir biudžetinių įstaigų buhalterinės apskaitos tvarkymo metodologijos. Biudžetinėse įstaigose iki šiol taikyta 1987 metų buhalterinės apskaitos tvarkymo instrukcija nebegalioja;
- valstybės sektoriuje pradėtas vidaus kontrolės sistemos, atitinkančios šiuolaikinius reikalavimus, diegimas, pradėjo strigti, taip pat biudžetiniame sektoriuje vidaus kontrolė vis dar silpna (vidaus kontrolė neturi sisteminio pobūdžio, neregamentuota įstatymu ar Vyriausybės nutarimu, nenustatyti vidaus kontrolės standartai);
- nepakankamas atsiskaitomumas apie valstybės turtą šalies mastu, turimi duomenys neišsamūs ir netikslūs;
- biudžetinėms įstaigoms leidus persitvarkyti į viešąsias įstaigas, neišspręstas tokioms įstaigoms taikomos apskaitos tvarkymo sistemos nustatymo klausimas;
- nepakankamas atsiskaitymas apie lėšų, skiriamų įvairiems iš valstybės biudžeto finansuojamiems fondams, panaudojimą (tiek įmonių, įstaigų, tiek valstybės mastu);
- nėra valstybės skolos nustatymo, pripažinimo ir apskaitos reglamento;
- biudžeto pajamų prognozės valstybės ir savivaldybių biudžetų projekto sudarymo stadijoje turėtų būti tikslesnės.

Bendrojo pobūdžio problema, kurią akcentuojame, atsižvelgdami į 1998 metų valstybės biudžeto vykdymo rezultatus:

- nenustatyta tvarka, kaip turi būti teikiami biudžetinių asignavimų metiniai projektai valstybės institucijoms, kurioms įstatymais reglamentuota finansavimo skyrimo specialią jų nepriklausomumą užtikrinanti tvarka (Valstybės kontrolės įstatymo 53 str., teismų įstatymai).

4 BENDROSIOS IŠVADOS

1. Įstatymais nustatyta 1998 metų valstybės biudžeto pajamų užduotis neįvykdyta (95,9 proc., negauta 272376,0 tūkst. Lt pajamų, numatytų įstatymais), išlaidų užduotis taip pat neįvykdyta (96,2 proc., arba 283775,5 tūkst. Lt).
2. Atkreipiame dėmesį į tai, kad:
 - 2.1. valstybės biudžeto klausimais priimti du Lietuvos Respublikos Konstitucinio Teismo nutarimai, kuriais trys Vyriausybės nutarimai pripažinti prieštaraujančiais Konstitucijai;
 - 2.2. valstybės išde pagal 1999 01 01 būklę yra dvi biudžeto lėšomis išduotos 4508,5 tūkst. Lt paskolos, kurioms grąžinti seniai suėję terminai.
3. Atliktų tikrinimų metu nustatyti pažeidimai ir šalies ūkio biudžetinio sektoriaus vidaus kontrolės sistemos silpnumas neleidžia mums su pagrįstu įsitikinimu tvirtinti, kad visos, ypač mūsų netikrintos 1998 metų valstybės biudžeto pajamos ir išlaidos, padarytos laikantis įstatymų ir kitų teisės aktų.

5 PRIEDAI

Išvados dėl Lietuvos Respublikos 1998 metų valstybės biudžeto įvykdymo apyskaitos sudėtine dalimi yra tokie priedai:
Priedas 1: Lietuvos Respublikos Seimo kanclerio pateikta Lietuvos Respublikos 1998 metų valstybės biudžeto įvykdymo apyskaita.

Priedas 2: Konstitucinio Teismo sprendimai.

Priedas 3: Diagramos: Lietuvos Respublikos valstybės biudžeto pajamų užduočių vykdymas 1998 metais (procentais).

Priedas 4: Pažyma apie mokesčių nepriemokas valstybės biudžetui (1998 metų ketvirčiais).

Priedas 5: Pažyma apie atidėtus mokesčius.

Priedas 6: Diagramos: Lietuvos Respublikos valstybės biudžeto pajamų struktūra 1997 metais ir 1998 metais (procentais).

Priedas 7: Valstybės biudžeto 1998 metų išlaidų analizė.

Priedas 8: Diagramos: Lietuvos Respublikos valstybės 1998 metų biudžeto išlaidų struktūra (procentais).

Priedas 9: Diagramos: Lietuvos Respublikos valstybės biudžeto išlaidų struktūra 1997 metais ir 1998 metais (procentais).

Priedas 10: Pažyma apie atiduotus 1998 m. valstybės biudžeto asignavimus (pagal valstybės funkcijas).

Priedas 11: Lietuvos Respublikos 1998 m. valstybės biudžeto įvykdymas (perduoti asignavimai).

Priedas 12: Pažyma apie valstybės biudžeto 1998 metų išlaidų struktūros pagrindinių rodiklių įvykdymą.

5.1 PRIEDAS 4

P A Ž Y M A

apie mokesčių nepriemokas valstybės biudžetui (1998 metų ketvirčiais)

tūkst. Lt

Eil. Nr.	Mokesčių pavadinimas	1998 01 01		1998 04 01		1998 07 01		1998 10 01		1999 01 01	
		Iš viso	Iš jų delspinigiai	Iš viso	Iš jų delspinigiai	Iš viso	Iš jų delspinigiai	Iš viso	Iš jų delspinigiai	Iš viso	Iš jų delspinigiai
1.	Fizinių asmenų pajamų mokestis	74016	39056	95871	46812	103852	50181	130354	63710	-	-
2.	Juridinių asmenų pelno mokestis	162368	83364	222749	101100	237367	99107	274948	113181	292862	119942
3.	Pridėtinės vertės mokestis	524391	231641	528863	225712	573136	247811	619133	251387	670888	259169
4.	Akcizai	24113	17236	18076	11286	18827	12248	11820	4418	13655	4544
5.	Palūkanos už valstybinių kapitalą	22721	16174	19272	13333	18506	12574	19628	12359	23247	13015
6.	Kiti mokesčiai	140588	68992	102712	54213	99883	49897	115098	61454	140134	71050
	Iš viso:	948197	456463	987543	452456	1051571	471818	1170981	506509	1140786	467720

Biudžeto kontrolės skyriaus viršininko pavaduotoja - poskyrio viršininkė A.Meiluvienė

5.2 PRIEDAS 5

P A Ž Y M A

apie atidėtus mokesčius

tūkst.Lt

Eil. Nr.	Mokesčių pavadinimas	1998 01 01		1998 04 01		1998 07 01		1998 10 01		1999 01 01	
		Iš viso	Iš jų delspi nigiai	Iš viso	Iš jų delspi nigiai	Iš viso	Iš jų delspi nigiai	Iš viso	Iš jų delspi nigiai	Iš viso	Iš jų delspi nigiai
1.	Fizinių asmenų pajamų mokestis	4575	1975	3524	1631	5638	2033	6091	2040	4575	1685
2.	Juridinių asmenų pelno mokestis	25270	356	23406	583	22390	580	21359	208	20441	86
3.	Pridėtinės vertės mokestis	17604	858	11384	833	15094	8227	5650	563	4281	479
4.	Akcizai	3141	695	2432	-	2418		4911	2695	2363	2246
5.	Žemės nuomos mokestis	116	89	86	65	79	60	40	2	34	4
6.	Nekilnojamo turto mokestis	287	124	249	123	246	121	387	95	296	46
7.	Palūkanos už valstybinį kapitalą	1767	1036	856	136	723	27	809	2	342	26
8.	Kiti mokesčiai	13964	10850	2316	245	2115	101	2145	127	1791	137
	Iš viso atidėta	66724	15983	44253	3616	48703	11149	41392	5732	34123	4709

Biudžeto kontrolės skyriaus viršininko pavaduotoja - poskyrio viršininkė A.Meiluvienė

5.3 PRIEDAS 7

Valstybės biudžeto 1998 metų išlaidų analizė

Išlaidų kryptys	Kodas	1997 m.	Valstybės biudžeto 1998 metų išlaidų analizė						Palyginus
		Išlaidos (tūkst. Lt)	Išlaidos, patvirtintos įstatymu (tūkst. Lt)	Patikslintos išlaidos (tūkst. Lt)	Perduoti asignavimai (tūkst. Lt)	Faktiškai įvykdyta (tūkst. Lt)	Palyginus su patvirtintomis išlaidomis proc. (7:4)	Palyginus su patikslintomis išlaidomis, proc. (7:5)	1998 m. įvyk- dymą su 1997 m. išlaidomis, proc. (7:3)
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
Bendras valstybės valdymas	1	604122,6	694895	720105,1	701060,6	701095,6	100,9	97,4	116,0
Krašto apsauga	2	325602,3	474768	472666,7	446568,4	446555,0	94,1	94,5	137,1
Viešoji tvarka ir visuomenės apsauga	3	1038485,9	1189840	1216805,7	1194453,2	1194453	100,4	98,2	115,0
Švietimas	4	801174,5	913424	944285,8	922586,0	922260,2	101,0	97,7	115,1
Sveikatos apsauga	5	501888,0	675562	667662,6	614527,3	614340,8	90,9	92,0	122,4
Socialinė apsauga, globa ir rūpyba	6	474824,4	624395	610943,0	579001,5	566916,8	90,8	92,8	119,4
Butų ir komunalinis ūkis	7	662,1	922	66,0	49,0	49,0	5,3	74,2	7,4
Sveikatingumas (sportas), rekreacija, kultūra	8	254451,1	302795	313402,5	303812,4	303782,5	100,3	96,9	119,4
Kuro ir energijos tiekimo paslaugos	9	166771,7	28480	35873,0	32058,3	32058,3	112,6	89,4	19,2
Žemės ūkis, miškininkystė, žuvininkystė ir veterinarija	10	696371,3	670308	665949,9	658722,2	658761,2	98,3	98,9	94,6
Mineralinių išteklių gavyba (išskyrus kūrą), pramonė ir statyba	11	91171,1	99106	95813,1	82410,4	82418,9	83,2	86,0	90,4
Transportas ir ryšiai	12	137817,5	90631	86731,9	83318,6	83257,9	91,9	96,0	60,4
Kita ekonominė veikla	13	59119,8	77160	80091,7	77110,3	77084,3	99,9	96,2	130,4
Išlaidos, nepriskirtos pagrindinių funkcijų grupėms	14	565812,3	1005871	702723,4	658402,9	658377,8	65,4	93,7	116,4
Bendroji ir specialioji tikslinė dotacija savivaldybių biudžetams bei perduotos lėšos		852330,9	732779	793841,6	781775,2	781775,2	106,7	98,5	91,7
		6570605,5	7580936	7406962,0	7135856,3	7123186,5	94,0	96,2	108,4

Biudžeto kontrolės skyriaus viršininko pavaduotoja - poskyrio viršininkė . A.Meiluvienė